

BAŽNYIA KAIP REGIMA MISTINIO KRISTAUS KNO IŠRAIŠKA

1. Bažnyios steigimas

Kristaus, laukiamo Mesijo, pasirodymas Palestinoje buvo didelis vykis to meto žydams. Nors visiems vienodai ir tapat moksl skelb Kristus ir vis akivaizdoje dar stebuklus, ne visi ir ne vienodai greitai priėmė jo mokslą. Nuo pat pradžios, pagal Simeono pranašystą¹, jis buvo ženklas, kuriam prieštaraujama. Vyriausieji kunigai, Rašto žinovai, sadukajai ir fariziejai iš pirmųjų dienų pasirodė abejingi, netikintys, skeptiški. Jie abejingumas greit išvirto priešingumu, kuris vis labiau didėjo, juo daugiau girdėjo jie apie jo mokslą ir daromus ženklus bei stebuklus. Po didžiojo stebuklo, tokio akivaizdaus, — Lozoriaus, keturias dienas gulėjusio kape, priklimo, — jie su mokslavojų nužudyti². Kiti iš jo klausytojų murmėjo prieš jo mokslą³, piktinosi

¹ « O Simeonas palaimino juos ir tarė jo motinai Marijai: Štai, šitas pastatytas nupuolimui ir prisiklimui daugelio Izraelyje ir kaip ženklas, kuriam bus prieštaraujama » (*Luko* 2,34).

² « Kai kurie iš jų [t.y. žydai] nuėjo pas fariziejus ir jiems pasakė, kad Jėzus buvo padaręs [t.y. priklimo] Lozori. Taigi, vyriausieji kunigai ir fariziejai surinko tarybą ir kalbėjo: Kad darysime, kadangi tas žmogus daro daug stebuklų? Jei paliksimė jį taip, visi tikės jį; ateis romėnai ir atims mūsų kraštą ir tautą [Kokia šiurpi neapykantos logika: kas bendro ir koks ryšys tarp tikėjimo ir romėnų?], Vienas iš jų, vardu Kaifas, bdamas tais metais vyriausiuoju kunigu, jiems tarė: Jūs nieko nežinote ir neapsvarstote, kad jums geriau, jeigu vienas žmogus mirs už tautą, kaip kad visa tauta pražūtų... Nuo tos dienos jie buvo nusistatę jį užmušti » (*Jono* 11,46-53).

³ « Tuomet žydai murmėjo prieš jį, kad jis buvo pasakęs: Aš esu gyvoji duona, kuris iš dangaus nužengiau » (*Jono* 6,41).

⁴ « Daugelis jo mokytiniai, tai išgirdę [eucharistijos pažadą], sakė: Šitie žodžiai kieti, ir kas gali jų klausyti? Jėzus, žinodamas pats savyje, kad jo mokytiniai dėl to murmėjo, jiems tarė: Šitai jus piktina? O jei jūs matysite žmogaus Sėn, užžengiant ten, kur jis pirma buvo? Dvasia yra, kuri gaivina, kas nas nieko nepadeda. Žodžiai, kuriuos aš jums kalbėjau, yra dvasia ir gyvenybė. Bet tarp jūsų yra toki, kurie netiki. Nes Jėzus žinojo nuo pat pradžios, kurie netikėjo ir kas duosis » (*Jono* 6,61-65).

juo ⁴, laik velnio aps stu ⁵ ir nor jo j akmenimis užmušti⁶, pagaliau pasmerk mirti kaip piktžodžiautoj ⁷.

Ta iau taip pat nuo pirmojo viešo pasirodymo atsirado ir susidom Jimas jo asmeniū : « Rabbi, tai reiškia : Mokytojau, kur gyveni ? — klaus j Jonas ir Andriejus, b simieji jo mokytiniai. — Jis jiems atsak : Ateikite ir pasiži r kite. Juodu nu jo ir pamat , kur jis gyvena, ir pasiliko t dien pas j »⁸. Jie ne tik patys susidomi Kristumi, bet pasakoja apie j kitiems⁹, juos kvie ia sitikinti ir nuveda pas j ¹⁰.

Ta iau susidom Jimas ir klausytoj nusiteikimas J zaus atžvilgiu buvo labai nevienodas. Vieni j laik j Dievo si stuojū, jau nuo seno išsiilgtū Mesijū, Dievo S numi¹¹, laukdami iš jo dvasinio išgelb jimo, kiti ji laik politiniu vadū, žemišku karaliumi¹², tik damies, kad jis išlaisvins Izrael iš rom n vergijos¹³. Dar kiti dom josi ar tai jo mokslu — nes jis kalb jo, kaip turintis galios, ne taip kaip fariziejai ir Rašto žinovai¹⁴, — ar tai jo daromais

⁵ « Žydai atsak ir jam tar : Argi ne teisingai mes sakome, kad tu samarietis ir velnio aps stas » (*Jono* 8,48).

⁶ « Taigi jie m akmen , kad ji mest , bet J zus iš jo iš šventyklos » (*Jono* 8,59).

⁷ « Tuomet vyriausias kunigas perpl š savo drabužius, sakydamas : Jis piktžodžiavo Dievui, kam dar mums reikia liudytoj ? Štai, dabar j s gird jote piktžodžiamim [t.y. prisipažinim Dievo s numi] ! Kas jums regisi ? Jie atsakydami tar : Vertas mirties » (*Mato* 26,65-66). Ir kitoje vietoje : « Pilotas v l iš jo laukan ir jiems tar : Štai išvedū j jums laukan, kad pažintum te, jog aš nerandu jame jokios kalt s. Iš jus gi J zui su eršk i vainiku ir purpuriniame drabužyje, jis jiems tar : Štai žmogus ! Bet pamat j vyriausieji kunigai ir tarnai šaukdami sak : Ant kryžiaus, ant kryžiaus j Mes turime statym , ir pagal statym jis turi mirti, nes d josi Dievo S numi ! » (*Jono* 19,4-7).

⁸ *Jono* 1,38-39 ; žr. vis skirsnel 35-42.

⁹ « Jis [tai yra Andriejus] rado vis pirma savo broli Simon ir jam pasak : Radome Mesij , tai reiškia Krist » (*Jono* 1,41-42).

¹⁰ « Mes radome t , apie kur raš Moz statyme ir pranašai, Juozapo s n iš Nazareto. Natanaelis jam tar : Ar gali b ti kas gera iš Nazareto ? Pilypas jam atsak : Eik ir pasiži r k » (*Jono* 1,45-46).

¹¹ Kaip tai v liau, Dievo kv ptas, iškilmingai patvirtins Petras : « Tu esi Kristus, gyvojo Dievo S nus » (*Mato* 16,16).

¹² Dunos padauginimo epizodas : « Tie žmon s, pamat , kad J zus buvo padar s stebukl , sak : Jis tikrai tas pranašas, kurs turi ateiti pasaul . Bet J zus, žinodamas, kad jie nori ateiti jo sugauti ir paskelbti karaliumi, v l pasitrauk pats vienas kaln » (*Jono* 6,14-15; žr. vis 6 skyrel).

¹³ « O mes tik jom s, kad jis atpirksi s Izrael » (*Luko* 24,21), dejavo Emaus mokytiniai po Kristaus mirties.

¹⁴ « Ir atsitiko, kad J zui pabaigus šituos žodžius, minios steb josi jo mokslu, nes jis juos mok , kaip tas, kurs turi galios, ir ne kaip j Rašto žinovai ir fariziejai » (*Mato* 7,28-29 ; žr. *Morkaus* 1,22). Ir kitoje vietoje :

ženklais ir stebuklais¹⁵, jo didele galia¹⁶, Kristui žadant dar didesni stebukl ateityje¹⁷.

Kartu su šituo minios nusisteb jimu plito gandas po vis šal ir trauk pas Krist minias, norin ias pasigydyti iš savo lig ir negali , norin ias atgauti savo ar savo artim ir brangi asmen sveikat¹⁸. Nebr ko ta iau ir toki , kurie tebuvo sudominti tik Kristaus padauginta ir veltui dalijama duona, artinosi prie jo,

«Niekados žmogus n ra taip kalb j s, kaip tas žmogus » (*Jono* 7,46). Arba dar : « Tai gird damos minios steb josi jo mokslu » b tent apie mirusi j prisik lim (*Mato* 22,33); «Visi jam reišk pritarim , steb josi malon s žodžiais, kurie jo iš jo burnos » (*Luko* 4,22); « At j s i savo t višk , jis mok juos j sinagogose, taip kad jie steb josi ir sak : Iš kur šitam tokia išmintis ir stebuklai ? Ar šitas ne dailid s s nus ? Ar jo motina neva-dinama Marija ? ir ar ne jo broliai Jok bas, Juozapas, Simonas ir Judas ? Ir jo seserys, ar ne visos pas mus ? Taigi, iš kur jam visa tai ? » (*Mato* 13,54-56). Žr. dar *Mato* 22,22 apie mokest ciesoriui; *Mato* 19,23-26 apie neturt .

¹⁶ « Aš padariau vien darb , ir j s visi stebit s* (*Jono* 7,21); «Jis [stabo išiktas — paralyžuotas] tuojau atsik l ir pasi m s guol , nu jo vis akivaizdoje, taip kad visi steb josi ir garbino Diev , sakydami: Nie-kados mes nesame mat nieko panašaus » (*Morkaus* 2,12).

¹⁶ «J zus sudraud nešvari j dvasi , pagyd vaik [velnio aps st l] ir atidav j t vui. Visi steb josi Dievo didenybe » (*Luko* 9,43-44); « Rytmet , gr ždamas miest , jis buvo alkanas. Pamat s pakel je vien figos med , jis pri jo prie jo ir nieko jame nerado, tik lap . Jis jam tar : Tegul nie-kados per amžius neužsimezga iš tav s vaisius. Ir figos medis tuojau pa-dži vo. Tai matydami mokytiniai steb josi ir sak : Kaip jis mai pa-dži vo ! » (*Mato* 21,18-20); arba audros nutildymas: «Po to atsik l s jis sudraud v jus ir j r , ir pasidar didel tyła, o žmon s steb josi ir sak : Kas gi jis yra, kad v jai ir j ra jo klauso ? » (*Mato* 8,26-27 ; žr. t pat epi-zod pas *Luk* 8,25); po nešvarios dvasios aps sto išgydymo « Visi steb -josi, taip kad vienas kit klausin jo, sakydami: Kas tai yra ? Koks tai naujas mokslas ? nes jis su galia liepia nešvarioms dvasioms, ir jos klauso. Ir gandas apie j tuojau nu jo vis Galil jos šal » (*Morkaus* 1,27-28); žr. kitoj vietoj velnio aps stojo pagydim ir minios steb jim si (*Morkaus* 5,20; *Luko* 8,39), net mirusi j prik lim : «Jis jo ir pa m j [mirusi mergait l] už rankos. Ir mergait atsik l . Gandas apie tai pasklido po vis šal » (*Mato* 9,25).

¹⁷ « Nes T vas myli S n ir jam parodo visa, k pats daro ; jis jam parodys dar didesni už šituos darb , taip kad j s tur site steb tis. Nes kaip T vas prikelia numirusius ir atgaivina, taip ir S nus atgaivina, k nori » (*Jono* 5,20-21).

¹⁸ Prie jo prisiartino daug mini , tur jusi su savimi nebyli , akl , raiš , luoš ir daug kit ; jie juos pamet prie jo koj , o jis juos pagyd , taip kad minios steb josi, nes mat nebylius kalban ius, raišus vaikš io-jan ius, aklius regin ius, ir jos garbino Izraelio Diev » (*Mato* 15,30-31). « At jus gi vakarui, pas j atgabenta daug velni aps st j , ir jis išvar dvasias žodžiu ir pagyd visus ligonius, kad vykt , kas pranašo Izaijo pasakyta šiais žodžiais: Jis m ant sav s m s negales ir neš m s ligas » (*Mato* 8,16-17).

kad visada būt sot s tokiu stebuklo paruoštu maistu, be vargo, be darbo, taip kad Kristus sp ja : « Iš tikr j , iš tikr j , sakau jums, j s man s ieškote, ne kad mat te stebukl , bet kad valg te duonos ir buvote pasotinti »¹⁹.

Ne tik gandas sklido pa vis šal , bet ir pats Kristus jo per miestus ir kaimus, mokydamas žmones, skelbdamas Dievo karalyst ir gydydamas ligonius²⁰, taip kad šv. Petras vis J zaus gyvenim sutraukia vien trump sakini : per jo gera darydamas ir gydydamas velnio aps tuosius ²¹. Kur jis pats negal jo nueiti, ten siunt kitus, ar tai išgydytus ligonius, kaip iš nešvarios dvasios išlaisvint j Geraz n šalyje²², ai tai dvylik apaštalų²³, o v liau 72 mokytinius ²⁴.

Nenuostabu tad, kad visas kraštas pažino jo moksl , kad daugelio tarpe atsirado toki , kurie žav josi jo mokslu, garbino Diev ²⁵, kiti steb josi jo mokslu ²⁶, ta iau Dievo si stojo Mesijo nepri m , negyveno pagal jo moksl , nes jis reikalvo iš j aukos, persikeitimo, atsižad jimo. Tad daugelis atsikalb jo, remdamiesi vairiais motyvais. Vieni nor jo palaidoti savo t v ²⁷, kiti atsisveikinti

¹⁹ *Jono* 6,26; žr. vis 6 skyrel .

²⁰ « J zus jo per visus miestus ir kaimus, mokydamas j sinagogose, skelbdamas karalyst s evangelij ir gydydamas visokias ligas ir negales. Matydamas gi minias, jis j gail josi, nes buvo nuvargusios ir gul jo kaip avys, neturin ios piemens » (*Mato* 9,35-36).

²¹ « J s žinote ... apie J z iš Nazareto, kaip Dievas patep j Švent ja Dvasia ir galia. Jis per jo, gera darydamas ir gydydamas visus velnio aps tuosius, nes Dievas buvo su juo. Mes esame liudytojai viso to, k jis dar žyd šalyje ir Jeruzal je » (*Apaštal Darbai* 10,38-39).

²² « Kada jis ženg laiv , velnio vargintasis m j prašyti, kad gal t pasilikti su juo [t.y. Kristumi]. Jis gi neleido ir jam tar : Eik savo namus pas savuosius ir paskelbk jiems, kaip dideli dalyk Viešpats tau padar ir kaip tav s pasigail jo. Jis nu jo ir m skelbti Dekapolyje, kaip dideli dalyk buvo jam padar s J zus; ir visi steb josi » (*Morkaus* 5,18-20; palygink *Luko* 8,38-39).

²³ « Sušauk s dvylika savo mokytini jis dav jiems valdžios ant nešvari dvasi , kad jas išvaryt ir gydyt visoki lig ir visoki negal ... Šituos dvylika J zus išsiunt , dav s jiems paliepm ir sakydamas... Eidami skelbkite ir sakykite : Dangaus karalyst priart jo. Gydykite ligonius, prikelkite numirusius, apkuopkite raupsuotus, išvarkite velnius ; k j s dovanai gavote, dovanai ir duokite » (*Mato* 10,1-8).

²⁴ « Po to Viešpats paskyr dar kitus septynias dešimtis du ir išsiunt juos po du pirma sav s visus miestus ir vietas, kur jis pats tur jo ateiti » (*Luko* 10,1).

²⁵ *Mato* 15,31.

²⁶ *Mato* 7,28 ; palygink *Morkaus* 1,22 ; *Mato* 22,33 ; *Luko* 4,22 ; *Mato* 13,54; *Mato* 22,22; *Mato* 19,25.

²⁷ « Kitam jis tar : Sek mane. Tas atsak : Viešpatie, leisk man pirma eiti ir palaidoti savo t v . J zus jam tar : Palik mirusiems laidoti

su namiškiais²⁸. Bet netr ko ir toki , kurie, nestatydami joki s lyg , išgird jo mokslo reikalavimus, nuli d pasitraukdavo šalin, kaip turtingasis jaunuolis²⁹, ar Rašto žinovas³⁰.

Ir n vieno iš j Kristus nesulaiko, nem gina perkalb ti, net ir tada, kai iš karto pasišalina daugelis, kaip tai vyko po Eucharistijos pažad jimo : « Šitie žodžiai kieti, sak jie, ir kas gali j klausyti... Ir nuo to meto daug jo mokytiniai pasitrauk šalin ir jau nebevaikš iojo su juo »³¹, liudija šv. Jonas evangelistas. Priešingai, vietoje juos sulaikyti ir m ginti perkalb ti, jis net pa ius ištikimuosius apaštalus klausia, ar ir jie nor t j apleisti: « Taigi J zus tar dvylikai: Ar ir j s norite pasišalinti ? Jam atsak Simonas Petras : Viešpatie, pas k mes eisime ? Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius. Mes tik jome ir žinome, kad tu Kristus, Dievo S nus »³².

Iš tikro, Kristaus mokslas krito, pagal jo palyginim , daugiausia tarp eršk i , ant kelio, ant uol , ir tik maža dalis ger , paruošt žem , ta iau nešdama ne vienok derli³³. Derlingumas priklauso nuo pasiruošimo ir nusiteikim . Suprasti Kristaus

j numir lius, tu gi eik ir skelbk Dievo karalyst » (*Luko* 9,59-60 ; palygink *Mato* 8,21-22).

²⁸ « Kitas tar : seksiu tave, Viešpatie, bet leisk man pirma atsisveikinti su tais, kurie yra namie. Bet J zus jam pasak : N vienas, kurs prideda savo rank prie arklo ir atgal dairosi, netinka Dievo karalystei» (*Luko* 9,61-62).

²⁹ «Kai jis iš jo keli , vienas [vyresnysis (pagal *Luk*)] prib g s atsiklaup ties juo ir j klaus : Gerasis Mokytojau, kas man daryti, kad laim iau amžin j gyvenim ? J zus jam tar ... Žinai sakymus: Nesvetmoteriauk, neužmušk, nevok, neliudyk neteisingai, neapgaudink, gerbk savo t v ir motin . Atsakydamas jis jam tar : Mokytojau, visa tai laikiau nuo pat savo jaunyst s. Pažvelg s j , J zus pamilo j ir jam tar : Vieno dalyko tau tr ksta : eik, parduok, k tik turi, ir duok betur iams, taip tu tur si turt danguje, paskui ateik ir sek mane. Jis, nusimin s, d l to žodžio, nu jo šalin li dnas, nes tur jo daug lobio* (*Morkaus* 10,17-32; palygink *Luko* 18,18-30).

³⁰ «Tuomet vienas Rašto žinovas pri j s jam sak : Mokytojau, aš seksiu tave, kur tik tu eisi. J zus jam tar : Lap s turi urvus, ir dangaus paukš iai lizdus, o žmogaus S nus neturi kur galvos priglausti» (*Mato* 8,19-20; palygink *Luko* 9,57-58).

³¹ *Jono* 6,61 ir 67.

³² *Jono* 6,68-70.

³³ « Štai s j jas iš jo s ti. Ir, jam bes jant, vieni gr dai krito šalia kelio ; dangaus paukš iai atskrido ir juos sules . Kiti krito uolyn , kur netur jo daug žem s; jie tuojau išdygo, nes netur jo gilios žem s; o patek jus saulei, jie pavyto ir, netur dami šaknies, sudži vo. Kiti krito tarp eršk i ; eršk iai išaugo ir juos nsmelk . Kiti krito ger žem ir dav vaisiaus, vieni šimterio p , kititi šiašiasdešimterio p , kiti trisdešimterio p » (*Mato* 13,3-9; palygink *Luko* 8,5-8).

moksl , ypatingai juo persiimti ir nuoširdžiai gyventi, reikia dideli moralini nusiteikim , k dikiškumo, paprastumo, nuoširdumo³⁴.

Paliekant nuošaliai priešinguosius Kristaus mokslui arba abeinguosius, nuo pat jo pasirodymo pradžios, kaip mat me, buvo ir prijau ian i klausytoj , sek j , v liau mokyтини ir išpažin j . Bet ir jie Kristaus moksl prad jo suprasti labai labai palengva, dar l iau persiimti Mokytojo nusiteikimais ir dvasia. Pats Kristus šit l t augim ir brendim nusako palyginimu apie s kl ³⁵, apie garsty i gr d ³⁶, apie raug ³⁷.

Prisid jimas prie šito b relio, sijungimas j , buvo visiškai laisvas, kaip laisvas yra malon s pri mimas. Kiekvienas pagal savo sitikinim , savo apsisprendim , daugiau ar mažiau persi m s jo mokslu, daugiau ar mažiau pagal šit moksl gyvendamas. Tik « raugui beraugiant » jie dar pažangos tiek pa iame apsisprendime, tiek mokslo supratime, tiek pagal tai ir pa iame sijungime

Krist , tai yra augdami jo Mistin K n . Ta iau šitas apsisprendimas ir persi mimas Kristaus mokslu vyko labai labai pamažu. Ne tik mokytiniai, bet ir patys apaštalai, nors ger nor ir susižav j Kristaus asmeniu, neperprato pilnai jo pasiuntinyb s ir jo skelbiamo mokslo. Jiems nebuvo aišku, kas yra toji dangaus karalyst , taip kad nors nuolatos mat jo stebuklus, gird jo pamokymus ir paaiškinimus, gyveno jo nusiteikimais, vaizdavosi šit karalyst žem je, puosel jo žemiškas viltis ir l kes ius³⁸, gin y-

³⁴ « T pa i valand jis prasidžiugo Švent ja Dvasia ir tar : Aš d koju tau, T ve, dangaus ir žem s Viešpatie, kad tai pasl pei nuo išmin ting j ir gudri j ir tai apreiškei mažut liams. Beje, T ve ! nes taip tau patiko» (*Luko* 10,21). Ir kitoje vietoje dar priduria: «Leiskite mažut liams eiti pas mane ir nedrauskite jiems, nes toki dangaus karalyst . Iš tikr j , sakau jums, kas nepriima Dievo karalyst s kaip k dikis, tas ne eis j » (*Morkaus* 10,14-15).

³⁵ « Po to jis sak : Su Dievo karalyste taip yra, kaip su žmogumi, kurs beria s kl žem . Ar jis miega ar keliasi, dien ir nakt , s kla dygsta ir auga, jam nežinant. Nes žem savaime duoda vaisi , pradžioje želmen , paskui varp , paskui piln gr d varpoje. Kai vaisius pribra sta, jis tuojau siun ia pjautuv , nes pj tis at jo » (*Morkaus* 4,26-29).

³⁶ Jis pasak jiems kit prilyginim , tardamas : Dangaus karalyst panaši garsty i gr d , kur žmogus m ir pas jo savo dirvoje. Jis, tiesa, mažiausias tarp vis s kl , bet užaug s, didesnis už visas daržoves, ir iš jo darosi medis, taip kad dangaus paukš iai atskrenda ir gyvena jo šakose » (*Mato* 13,31-32).

³⁷ « Jis pasak jiems kit prilyginim : Dangaus karalyst panaši raug , kur moterišk m ir maiš trijuose saikeliuose milt , kolei viskas r go » (*Mato* 13,33).

³⁸ « Jis jiems tar : kokios ia kalbos, kurias eidami kalbate tarp sav s ir esate nuli d ? Atsakydamas vienas, kurs buvo vardu Kleopas, jam sak :

damies, kuris iš j didesnis ³⁹ ir turi pirmenyb prieš kitus, netgi m gindami užsitikrinti vadovaujamas vietas jo karalyst je ir s - d ti vienas kair je, kitas dešin je⁴⁰. Tiek jie yra persi m žemiška karalyste, kad Petras net ima Krist drausti ir mokyti, kai tik jis pradeda kalb ti apie kan i ir mirti, nes visa tai nesiderina jo galvoje : « Nuo to meto J zus prad jo nurodyti savo mokytiniam, kad jam reikia eiti i Jeruzal , daug kent ti nuo vyresni j , Rašto žinov ir vyriausi j kunig , b ti nužudytam ir tre i dien prisikelti. m s j Petras, prad jo j barti, sakydamas : Nieku b du, Viešpatie, tai tau neatsitiks. Jis atsigr ž s tar Petru : Eik už man s, šetone ; tu man papiktinimas, nes tu m gsti ne tai, kas Dievo, bet kas žmoni »⁴¹.

Netgi po kan ios, Kristui prisik lus iš numirusi j , prieš pat jam žengiant dang , dar teiraujasi, ar tai dabar jis atstatysi s Izraelio karalyst , materialin , žemišk ⁴². Su didele kantrybe J zus vis iš naujo sp davo ir pamokydavo juos, kad jo karalyst n ra šios žem s, pabr ždavo savo karalyst s dvasin , antgamtin pob d .

Tu vienas teesi svetimas Jeruzal je, kurs nepatyrei, kas joje atsitiko šiomis dienomis. Jis juos paklaus : Kas gi ? Juodu atsak : Su J zumi Nazar nu, kurs buvo pranašas, galingas darbais ir žodžiais Dievo ir visos tautos akivaizdoje, kaip vyriausieji kunigai ir m s vyresnieji dav j , kad b t pasmerktas nužudyti, ir prikaj ant kryžiaus. O mes tik jom s, kad jis atpirksi s Izrael . Dabar po viso to šiandien tre ia diena, kaip tai vyko » (*Luko* 24,17-21).'

³⁹ « Apie k kalb jot s kelyje ? [paklaus apaštalus J zus]. Jie tyl jo, nes kelyje jie gin ijosi tarp sav s, kas iš j didesnis » (*Morkaus* 9,32-33 ; palygink *Luko* 9,46). T pat gin jie pakartoja dar paskautin s vakarien s sal je (*Luko* 22,24).

⁴⁰ « Tuomet prie jo prisiartino Zebediejaus s nu du, Jok bas ir Jonas, ir tar : Mokytojau, norime, kad tu mums padarytum, ko tik prašysime. Jis jiems tar : Ko norite, kad jums padary iau ? Juodu tar : Duok mudviem savo garb je vienam s d ti tavo dešin je, o kitam kair je. J zus juodviem atsak : Nežinote, ko prašote. Ar galite gerti taur , kuri aš gersiu ? arba b ti pakrikštyti tuo krikštu, kuriuo aš esu krikštijamas ? Juodu jam tar : Galime. J zus jiems sak : Tiesa, kuri aš geriu, gersite ir krikštu, kuriuo aš esu krikštijamas, b site pakrikštyti, o s d ti mano dešin je ar mano kair je ne mano dalykas duoti jums, bet tiems, kuriems prirengta. Išgird dešimt m pykti ant Jok bo ir Jono » (*Morkaus* 10,35-41). Dar stipriau išsireiškia evangelistas Matas: «Ir dešimtis išgird užsided pyk iu prieš du broliu » (*Mato* 20,24).

⁴¹ *Mato* 16,21-23; palygink *Morkaus* 8,31-33.

⁴³ « Taigi, susi jusieji klaus j, sakydami : Viešpatie, ar šiuo laiku tu sugr žinsi karalyst Izraeliui ? Jis jiems atsak : Ne j s dalykas žinoti laikus ar valandas, kurias Dievas nustat savo valdžia ; bet kai tik Šventoji Dvasia ant j s ateis, j s gausite galios ir b site man liudytojai Jeruzal je, visoje Jud joje, Samarijoje ir iki žem s pakraš i » (*Apaštal Darbai* 1,6-8).

Jau nuo pat pradžios, savo pamoksle nuo kalno, Kristus aiškiai nurodo kad jo karalyst ne šios žemės: «Palaiminti beturiai dvasioje, nes j dangaus karalyst . Palaiminti romieji... palaiminti, kurie li di... palaiminti taikieji, nes juos vadins Dievo vaikais, palaiminti kurie persekiojami dėl teisybės, nes j dangaus karalyst . Palaiminti, kai jums piktžodžiauja ir persekioja jus ir meluodami sako visa pikta prieš jus dėl manęs, džiaukitės ir linksminkitės, nes j s užmokestis gausus danguje⁴³. J s šneka tebie : Taip, taip ; ne, ne ; o kas viršaus to, tai eina iš pikta ⁴⁴. Nesipriešinkite piktam; bet jei kas ištiko tave per dešin skruost , atsuk jam ir kit . Ir jei kas nori su tavim bylin tist teisme ir atimti tavo jup , palik jam ir apsiaust . Ir kas tave veria atlikti baudžiamos t kstant žingsni , eik su juo ir kitu du»⁴⁵. «Mylkite savo neprietelius, gera darykite tiems, kurie j s nekenia, ir melskit s už persekiojan ius ir šmeižian ius jus, kad būtų te vaikai j s T vo, esan io danguje⁴⁶... Bkite tat tobuli, kaip ir j s dangiškas T vas yra tobulas⁴⁷ ... Nebkite tat bailiai susirpin ir nesakykite: Kvalgysime, ar kgersime, ar kuo apsirengsime ? Nes vis t dalyk labai ieško pagonys. Juk j s T vas žino, kad visa to jums reikia. Taigi ieškokite vis pirma Dievo karalyst s ir jos teisybės, o visa tai bus jums prid ta. Taigi nebkite bailiai susirpin rytojumi, nes rytdiena pati savim r pinsis. Kiekvienai dienai gana jos vargo»⁴⁸. Visa jo moksle individualu, asmeniška, dvasiška, antgamtiška. Ne išor ar juridinis priklausymas kokiai bendruomenei yra svarbus, bet vidujinis persikeitimas, atsinaujinimas. Ir tik šito individualaus atsinaujinimo pas koje atskiri asmens suart ja vien bendruomen .

Ne politin Izraelio karalyst atstatyti jis buvo at j s, bet perteikti antgamtin Dievo vaik gyvenim . «Aš tam gimiau ir at jau pasaul , kad liudy iau apie ties . Kiekvienas, kurs yra iš tiesos, klauso mano balso » ⁴⁹. « Aš at jau, kad tur t gyvenimo ir aps iau tur t »⁵⁰. Ir toliau apie save liudija ta pat linkme: « Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas. N vienas neateina pas T v , kaip tik per mane » ⁵¹. Ir kitoje vietoje dar labiau pabr žia : « Aš

⁴³ *Mato* 5,3-12; palygink *Luko* 6,20-38.

⁴⁴ *Mato* 5,37.

⁴⁵ *Mato* 5,39-41.

⁴⁶ *Mato* 5,44-45.

⁴⁷ *Mato* 5,48.

⁴⁸ *Mato* 6,31-34; palygink *Luko* 12,22-34.

⁴⁹ *Jono* 18,37.

⁵⁰ *Jono* 10,10.

⁵¹ *Jono* 14,6.

prisik limas ir gyvyb , kas tiki mane, nors ir b t mir s, bus gyvas, ir kiekvienas kurs gyvas ir mane tiki, nemirs per amžius»⁵². « Aš at jau ugnies siusti i žem ir ko gi nor iau, jei ne kad k rent si »⁵³. Pagaliau teisme, Piloto klausiamas, Kristus iškilmingai patvirtino, kad jo karalyst n ra iš šio pasaulio: « J zus atsak : Mano karalyst ne iš šio pasaulio; jei mano karalyst b t iš šio pasaulio, mano tarnai juk kovot , kad neb iau duotas žydams; bet dabar mano karalyst ne iš ia »⁵⁴.

Taigi, peržvelg Kristaus veikim aprašyt evangelijose, matome, kad jis, jeigu taip galima išsireikšti, nesir pino steigti Bažny i žmogišku b du, taip kaip žmon s organizuoja samb rius, draugijas ir panašiai, bet Bažny ia, jei taip galima išsireikšti, išaugo «savaime » iš jo antgamtin s s klos : mokslo ir malon s. Kitais žodžiais tariant, Kristus organizavo ne koki draugij , pastatydamas atstovus, viršininkus, nurodydamas nariams mokes ius, duodamas reguliaminus ir taip toliau, bet priešingai, jis tik mok , tik skelb tobulum , šventum , tik liudijo apie ties , tik dar stebuklus, tik per jo krašt gera darydamas, tik spinduliavo malon ir palaim , — o to viso pas koje keit s žmoni paži ros, j sitikinimai, nusiteikimai, keit si sielos. Tos takos ir to viso vidujinio pasikeitimo pas koje jie dar s nauji žmon s, atgim iš Šventosios Dvasios ⁵⁵, ir tuo pa iu, duodami teigiama atsakym Kristaus pakvietim , jie buvo jungti Krist ⁵⁶, o to Krist jungimo

⁵² Jono 11,25-26.

⁵³ *Luko* 12,49.

⁵⁴ Jono 18,33-36.

⁵⁵ « J zus atsak ir jam tar : Iš tikr j , iš tikr j sakau tau, jei kas neatgims iš naujo, tas negal s matyti Dievo karalyst s ... [tai yra] jei kas neatgims iš vandens ir Šventosios Dvasios, tas negal s eiti Dievo karalyst » (Jono 3,3-5). Tatai jau buvo pažad ta Senajame Testamente : « Haec dicit Dominus Deus : ... cum sanctificatus fuero in vobis... effundam super vos aquam mundam, et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, et ab universis idolis vestris mundabo vos. Et dabo vobis cor novum, et spiritum novum ponam in medio vestri; et auferam cor lapideum de came vestra, et dabo vobis cor carneum. Et spiritum meum ponam in medio vestri; et faciam ut in praeceptis meis ambuletis, et judicia mea custodiatis et operemini. Et habitabitis in terra quam dedi patribus vestris; et eritis mihi in populum, et ego ero vobis in Deum » (*Ezechijo* 36,22-28).

⁵⁶ « Aš tikrasis vynmedis, ir mano T vas vynininkas. Kiekvien medžio šakel manyje, nenešan i vaisiaus, jis atima, ir kiekvien , kuri neša vaisiaus, jis apvalo, kad nešt daugiau vaisiaus. J s jau esate nesutepti d l žodži , kuriuos aš jums kalb jau. Pasilikite manyje ir aš jumyse. Kaip vynmedžio šakel negali nešti vaisiaus pati savaime, jei nepasilieka vynmedyje, taip ir j s, jei nepasiliekate manyje. Aš vynmedis, j s vynmedžio šakel s. Kas pasiliekia manyje ir aš jame, tas neša daug vaisiaus, nes be

pas koje sujungti tarpusavy vienas su kitu, nes gyven vienu tuo pa iu gyvenimu iš to paties šaltinio. Ir tai yra ne kas kita, kaip Bažny ia arba Mistinis Kristaus K nas. Esm gi šito Mistinio Kristaus K no yra kiekvieno tikin iojo jungimas Krist ir j sujungimas tarpusavy, tai yra dieviškojo gyvenimo pertekimas tikintiesiems, j dalyvavimas dieviškame gyvenime, kurio dvi ypatingai Kristaus nurodomos žym s: meil ir vienyb . Ir tai ne bet kokia meil ir ne bet kokia vienyb , o tobuliausioji, dieviškoji, ta pati, kuri yra dievišk j asmen tarpe. Kristus savo kaip Vyriausiojo Kunigo maldoje prieš pat kan i paskutin s vakarien s sal je prašo savo dangišk j T v pašventinti tikin iuosius tiesoje⁵⁷. Jis ir pats save tam pašven ia, kad tikintieji b t pašventinti tiesoje ⁵⁸ ir kad jie visi b t viena tarpusavyje⁵⁹ ir su Kristumi bei jo T vu, ta vienybe, kuria jis pats, Kristus, Dievo viengimis S nus, yra vienyb je su savo dangiškuoju T vu ⁶⁰, ir pagaliau, « kad meil , kuria tu mane myl jai, b t juose »⁶¹.

Kitoje vietoje dar pla iau paaiškina apie savo meil ir j duoda mums ne tik kaip pavyzd , bet kaip vykdytin sakym : « Aš jums duodu nauj sakym myl ti vienas kit ; kaip aš jus myl jau, kad ir j s vienas kit myl tum te »⁶². Ir tuojau aptaria sav j meil : « Kaip T vas myl jo mane, taip ir aš jus myl jau » ⁶³,

man s j s nieko negalite padaryti. Jei kas nepasilikt manyje, bus laukan išmestas, kaip šakel , ir sudžius, j surinks, mes ugn , ir ji sudegs. Jei pasiliksite manyje, ir mano žodžiai pasiliks jumyse, j s prašysite, ko tik nor site, ir bus jums suteikta. Tuo mano T vas garbinamas, kad j s nešate labai daug vaisi ir esate mano mokytiniai. Kaip T vas myl jo mane, taip ir aš jus myl jau. Pasilikite mano meil je. Jei laikysite mano sakymus, j s pasiliksite mano meil je, kaip ir aš laikiau savo T vo sakymus ir pasilikau jo meil je. Tai aš jums kalb jau, kad mano džiaugsmas b t jumyse ir kad j s džiaugsmas b t pilnas» (*Jono* 15,1-11).

⁵⁷ « Šventasis T ve... pašventink juos tiesoje. Tavo žodis tiesa» (*Jono* 17,17).

⁵⁸ « Už juos aš pašven iu pats save, kad ir jie b t pašventinti tiesoje » (*Jono* 17,19).

⁵⁹ « Garb , kuri man davei, aš daviau jiems, kad jie b t viena, kaip ir mes esame viena. Aš juose ir tu manyje, kad jie b t tobuloje vienyb je, kad pasaulis pažint , jogei tu esi mane siunt s ir myl jai juos taip, kaip ir mane myl jai » (*Jono* 17,22-23).

⁶⁰ « Prašau ne tik už juos, bet ir už tuos, kurie per j žod tik s mane, kad visi b t viena, kaip tu, T ve, esi manyje ir aš tavyje, kad ir jie b t mumyse viena, kad pasaulis tik t , jog tu esi mane siunt s » (*Jono* 17,20-21).

⁶¹ Aš padariau jiems tavo vard žinom ir duosiu j pažinti, kad meil , kuria tu mane myl jai, b t juose ir aš juose » (*Jono* 17,26).

⁶² *Jono* 13,34.

⁶³ *Jono* 15,9.

taigi dieviškoji meil , kuri yra Šven iausios Trejyb s asmen tarpe duodama ne tik pavyzdžiui, bet vykdytinu sakymu. Ir v l Kristus kartoja savo sakym , nurodydamas jo laipsn , b tent atiduoti savo gyvyb už mylim j : « Tai mano sakymas, kad myl tum te vienas kit , kaip aš jus myl jau. Niekas neturi didesn s meil s, kaip ta, kad kas guldo savo gyvyb už savo prietelius »⁶⁴. Kristus savo mirtimi ant kryžiaus rod savo meil s didum . Ir mes myl dami pasiliecame Dievuje, jungti j , vienyb je su juo: « Dievas yra meil , ir kas pasilieka meil je, pasilieka Dievuje ir Dievas jame»⁶⁵. Dievas jungdamas mus savo S n , daro mus savo s niais ir duoda mums s nyst s dvasi ⁶⁶ ir gali tapti Dievo vaikais ⁶⁷, supanaš ti su Kristumi, išaugti iki visiško panašumo su juo ⁶⁸.

Meil ir vienyb Kristaus moksle yra svarbiausias ir pagrin dinis dalykas. Tai yra ženklas iš kurio bus atpaž stama, kas yra jo mokytinis, jo sek jas, ne iš koki kit išorini ženkl ar spalv . Kristus paskutin s vakarien s sal je pamok s apie meil ir jos pavyzdžiu dav s savo meil žmon ms, priduria : « Iš to visi pažins, kad j s mano mokytiniai, jei myl site vienas kit »⁶⁹. Artimo meil yra Dievo meil s ir tikro sielos antgamtinio gyvenimo ženklas. Tik toji meil neturi b ti žodžiuose, bet darb meil : « Mes žinome, kad per jome iš mirties gyvenim , nes mes mylime brolius. Kas nemyl , pasilieka mirtyje. Kiekvienas kurs neken ia savo brolio, yra žmogžudys ; ir j s žinote, kad kiekvienas žmogžudys neturi amžinojo jame pasiliekan io gyvenimo. Tuo mes pažinome Dievo meil , kad jis guld už mus savo gyvyb ; ir mes turime guldyti gyvyb už brolius. Jei kas turi šio pasaulio

⁶⁴ *Jono* 15,12-13. Savo gi laiške tas pats apaštalas aprašo ir Dievo meil mums ir jos pas kas — pareig myl ti vieni kitus. Žr. *1 Jono*, 4,7-13.

⁶⁵ *Jono* 4,16.

⁶⁶ «Bet at jus laiko pilnybei, Dievas siunt savo S n , padaryt iš moterišk s, pastatyt po statymu, kad mes gautum m s nyst . Kadangi j s esate s n s, Dievas siunt savo S naus Dvasi j s širdis, kuri šaukia: Abba, T ve ! Taigi, jau yra ne tarnas, bet s nus. O jei s nus, tai ir t vonis per Diev » (*Galatams* 4,4-7).

⁶⁷ « O kas j pri m , tiems jis dav galios b ti Dievo vaikais, b tent tiems, kurie tiki jo vard , kurie yra gim ne iš krauj , nei iš k no valios, nei iš vyro valios, bet iš Dievo » (*Jono* 1,12-13).

⁶⁸ «Jis tai vienus dav apaštalus, kitus pranašus, kitus evangelistus, kitus ganytojus ir mokytojus daryti šventuosius tobulus, tarnyst s darbui, Kristaus k nui statyti, iki visi pasieksime tik jimo ir Dievo S naus pažinimo vienyb , piln žmogaus subrendim , Kristaus pilnyb s amžiaus saik » (*Efezie iams* 4,11-13).

⁶⁹ *Jono* 13,35.

lobio ir, matydamas, kad jo brolis turi reikalo, uždaro jam savo širdį, kaipgi pasilikis jame Dievo meilė? Mano vaikeliai, nemyl kime žodžiu, ne liežuviu, bet darbu ir tiesa»⁷⁰. Artimo meilė yra kartu ir vienintelis ženklas ano vidujinio pasikeitimo — atgimimo iš Šventosios Dvasios ir kartu ženklas tikros Dievo meilės: «Mylimiausiasieji, myli kime vieni kitus, nes meilė yra iš Dievo; ir kiekvienas, kuris myli, yra gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą. Kas nemyl, tas nepažino Dievo, nes Dievas yra meilė. Tuo Dievo meilę pasireiškė mumyse, jog Dievas siuntė savo viengimį Sūnų pasaulį, kad mes būtume per jį gyvi. Tame yra meilė: ne kad mes myliame Dievą, bet kad jis pirmas mus mylėjo ir siuntė savo Sūnų, kaip permaldavim už mūsų nuodmes. Mylimiausiasieji, jei Dievas taip mylėjo mus, ir mes turime mylioti vienas kitą. Dievo niekas niekada nematė. Jei mylime vieni kitus, Dievas pasi- lieka mumyse, ir jo meilė mumyse yra tobula. ... Taigi, mes myli kime Dievą, nes Dievas pirmas mus mylėjo. Jei kas sakytų: Aš myliu Dievą, ir nekurstė savo brolio, kur mato, kaip jis gali mylioti Dievą, kurio nemato? Tada sakym mes turime iš Dievo, kad, kas myli Dievą, myli tėtį ir savo brolį»⁷¹.

Ne tik žodžiu skelbė Kristus šitą meilę, ne tik savo pavyzdžiu ją parodė, mirdamas ant kryžiaus už savuosius, bet su ne mažesniu tvirtumu to paties reikalavo ir iš savo apaštalų. Prieš pavesdamas savo Bažnyčią šv. Petruvi ir prieš suteikdamas jam visas galias visus savo neišmatuojamus dvasinius turtus⁷², tris kartus klausė jį apie meilę: «Jono sūnau, Simonai, ar myli mane labiau, kaip šitie? Jis jam atsako: Taip, Viešpatie, tu žinai, kad aš tave myliu ... Jis vėl jį klausia: Jono sūnau, Simonai, ar myli mane? Jis jam atsako: Taip, Viešpatie, tu žinai, kad aš tave myliu ... Jis klausia jį trečią kartą: Jono sūnau, Simonai, ar myli mane? Petras nuliūdė, kad jis jį trečią kartą klausė: Ar myli mane? ir jam atsakė: Viešpatie, tu visa žinai; tu žinai, kad aš tave myliu»⁷³. Ir tik tai gavęs šitą sūningą didžios ir tikros meilės užtikrinimą, — meilės, ne kurią jis pats mano turėjęs, bet tos, kuri yra iš Dievo, kuri šv. Ignaco žodžiais betariant pati Šventoji Dvasia sielas lieja⁷⁴*, ir kuri niekuomet nesilpsta, neapgauna, nes ji yra dieviška, paties Dievo palaikoma, ir nėra tik

⁷⁰ 1 Jono 3,14-18.

⁷¹ 1 Jono 4,7-12 ir 19-21.

⁷² «Investigabiles divitiae Christi» (*Efezie įam* 3,8).

⁷³ Jono 21,15-17.

⁷⁴ «Interna caritatis et amoris illius lex, quam Spiritus Sanctus scribere et in cordibus imprimere solet» (*Prooemium Constitutionum*, nr. 1; žr. *Constitutiones Societatis Jesu*, Roma, 1937, 47 psl.).

žmogišk nusiteikim ar nepastovi nuotaik išdava, — Kristus gav s užtikrinim šitos meil s, paveda šv. Petruai valdyti vis Bažny i . Ir ia pat, tuojau Kristus dar priduria, tarytum rodydama, kad toji meil tikrai n ra žemiška, bet dvasin , nurodo jos veikimo gali : «Iš tikr j , iš tikr j , sakau tau, kai buvai jaunesnis, susijuosdavai ir vaikš iodavai, kur nor damas, o pasen s tu ištiesi savo rankas; kitas sujuos tave ir ves, kur tu nenori. Tai pasak , nurodydamas, kokia mirtimi jis tur jo pašlovinti Diev »⁷⁵. Apaštalo likimas toks pat, kaip ir Kristaus: duoti savo gyvyb už daugel .

Bažny ios T vai labai pabr žia šit mint , pavyzdžiui, šv. Grigalius Didysis (540-604) labai griežtai atskiria nuo apaštalavimo tuos, kurie neturi artimo meil s, kaip visiškai tam netinkamus ⁷⁷.

2. Mistinio Kristaus K no ir Bažny ios santykis.

Taigi Bažny ia yra, sakytum, tiktai apraiška ano m s jungimo Krist , ano vidujinio persikeitimo. Ji (Bažny ia) yra tarytum Mistinio Kristaus K no iš antgamtos projekcija gamt , tai yra ano dieviškojo gyvenimo, — kurio esame tap dalininkai per malon , ir kur nematomai gyvename tik jime jau ia žem je, kur mes beb tume, laukuose, miestuose ar kaimuose, — pasireiškimas išor je, sakytum atsimušimas ant ekrano anos antgamtin s realyb s šios žem s tikrov je, nematomos — matomoje, anos dvasin s realyb s, tikrov s, pasireiškimas m s kasdienyb s apiuopiamyb je, šiame pasaulyje. Kaip pirmiau yra daiktas ir tik po to yra jo šeš lis, panašiai šituo pirmumo požvilgiu yra ir su Bažny ia bei Mistiniu Kristaus K nu : pirma yra m s jungimas Krist — m s išganymas, atpirkimas, žodžiu — Mistinis Kristaus K nas. Ir tik kaip to apraiška yra Bažny ia. Ta iau tai n ra dvi skirtingos realyb s, bet viena ir ta pati realyb , savyje antgamtin , apsireiškusi prigimtyje, matomyb je. Taigi Bažny ios k rimas n ra tiesioginis, pirminis, bet s lygojamas Mistinio Kristaus K no.

Šv. Paulius apaštalas savo laiške efezie iams labai stipriai pabr žia m s išrinkim , pašaukim , atpirkim per J z Krist , jungim j , žodžiu — Mistinio Kristaus K no pirmum : « Pa-

⁷⁵ Jono 21,18 -19.

⁷⁶ Palygink *Mato* 20,28 ; *Morkaus* 10,45 ; *Mato* 26,28 ; *Morkaus* 14,24.

⁷⁷ « Qui charitatem erga alterum non habet, praedieationis officium suscipere nullatenus debet » (S. Gregorius Magnus, *Homiliae in Evangelia*, lib. I, homilia 17, nr. 1; Migne, *P. L.* 76, col. 1139 B).

laimintas teesie Dievas ir m s Viešpaties J zaus Kristaus T vas, kurs mus palaimino Kristuje visokiu dvasiniu palaiminimu danguje. Jis mus išrinko jame pirm pasaulio k rimo, kad b tum m jo akivaizdoje šventi ir nesutepti meil je. Jis iš anksto paskyr mus, kad b tum m jam s niai per J z Krist , taip kaip buvo jo valios sumanyta, kad girtum m jo garbing malon , kuria jis apdovanojo mus savo mylimajame S nuje. Jame mes turime atpirkim jo krauju, nuod mi atleidim pagal turtus jo malon s, kuri aps iai pasireišk mummyse visokia išmintimi ir išmone. Dievas dav mums pažinti savo valios paslapt , taip kaip jam patiko; kaip jis buvo savyje nutar s, laiko pilnybei vykus, atnaujinti Kristuje visa, kas yra danguje ir kas žem je. Jame taip pat ir mes esame pašaukti t vonyst , iš anksto paskirti nutarimu to, kurs visa daro pagal savo valios nusistatym , kad b tum m jo garb s gyrius mes, kurie pirma tur jome vilties Kristuje»⁷⁸.

Ta iau yra dar daugiau, ne vien tik šitas vidujinis persikeitimas, sijungimas Mistin Kristaus K n . Šitas sijungimas, kaip mat me tuo pa iu sujungia tikin iuosius tarpusavyje viena. Šitoji gi vienyb su prigimtiniu nuoseklumu reiškiasi ir išor je, nes žmogus n ra tiktai dvasia, bet ir k nas. Mat me, kaip, Kristui skelbiant savo moksl ir darant stebuklus, apie j grupavosi jo sek jai, mokytiniai, prijau iantieji, pasidavusieji jo malon s veikimui, tik j j .

Viso šito b relio, šitos besiformuojan ios bendruomen s — tik jusi jo pasiuntinyb , pri musi jo moksl ir atgimusi iš Šventosios Dvasios, Kristus nepaliko palaid , kaip akmen kr vos ar avi b rio, nepaliko j atsitiktinumui, klajojimui, individualizmui. Kadangi viduje jie buvo jau persikeit — atgim dvasioje, tai yra jungti jo Mistin K n , o to pas koje sujungti dvasioje ir vieni su kitais, dav jiems ir išorin šito pašventinimo bei šitos vienyb s ženkl drauge su to pašventinimo bei vienyb s vykdymo priemon mis. Išganytojas sankcionavo šit matom bendruomen , duodamas jai vad , savo vietinink , kuris jo vardu t st dvasinio brandinimo ir pašventinimo darb , ir kitiems nariams suteikdamas skirtingas funkcijas, sutvarkytas, koordinuotas ir palenktas viso organizmo gerovei — bendruomenei, tai yra Mistiniam Kristaus K nui, kaip tai išreiškia labai aiškiu palyginimu šv. Paulius apaštalas: «Nes kaip viename k ne turime daug s nari , visi gi s nariai turi ne t pat veikim , taip mes daugelis esame vienas k nas Kristuje, ypa iai gi esame kits kito s na-

⁷⁸ *Efezie iams* 1,3-12.

riai»⁷⁹. Tik su tuo skirtumu, kad organizme atskiras s narys neturi prasm s pats savyje, jis yra visumos gerovei, Mistiniame Kristaus Kne, priešingai, kiekvienas narys pasilaiko savo prasmingum ir tiksl savyje. Netgi tam tikra prasme ir visas Mistinis Kristaus K nas iš dalies, nes tuo jo prasm dar n ra išsemiamas, yra atskiro individo — nario gerovei, b tent jo pašventinimui, sudievinimui ir tobulumui.

Mistinis Kristaus K nas — Bažnyia n ra tik monsignorai, n j grup ar visuma. Net n popiežius, vyskupai ir kunigai drauge paiimti n ra Bažnyia, bet pirmon eil n ir labiausiai Bažnyia yra visi tikintieji, — kaip tikintieji, o ne kaip pareigai, — Dievo liaudis, Dievo tauta, kaip dažnai Šv. Rašte šitie išsireikimais vartojami. Bažnyios pagrindas yra tikintieji, o j gerovei, jau kaip antrinis elementas yra hierarchija. Ne atvirksiai. Tiesa, hierarchija turi didžius Kristaus galiojimus, bet ne sau, o tikin i j gerovei. Šv. Petras ir jo p dieniai, popiežiai, kaip Kristaus vietininkai žem je, turi visus Kristaus galiojimus tvarkyti dvasinius tikin i j reikalus, t sti Kristaus prad t atpirkimo ir žmonijos pašventinimo darb . Tame pat pašaukime dalyvauja ir vyskupai, kaip apaštala p dieniai, ir tam tikrame laipsnyje kunigai, kaip vyskup pad j jai. Visa šita bažnytin hierarchija gavo Kristaus galiojimus ne savinaudai, bet tikin i j dvasinei gerovei, ne sauvaliavimui, bet Kristaus darbo t simui žem je. Jiems ir ne kitiems buvo Kristaus palikta trejopa galia: mokyti, valdyti ir pašv sti, kad tuo b du jie t st Kristaus kaip mokytojo, valdovo ir kunigo funkcijas, savaime aišku ne savo gerovei, bet Dievo liaudies — *populi Dei*.

Organinis Bažnyios sutvarkymas reiškiasi ir toliau. Šalia sumint pirm j ir aukštesniuj bažnytinio gyvenimo funkcij yra kitos, žemesn s, bet vis tiek didel s reikšm s. Labai teisingai pabr žia Šv. Tvas Pijus XII savo enciklikoje, kad Bažnyios Tvai sumini organiško bažnytinio gyvenimo žemesn se funkcijose vienuolius, ar tai jie b t kontempliatyv s ar atsid j artimo meil s darbams, talkin kunigams ir vyskupams Kristaus karalyst s pl timui žem je. Toliau išvardija visus krikšto t vus, krikšto motinas, visus, kurie prisideda vienu ar kitu b du dvasin žmogaus atsiskleidim užtikrinti — m s laik terminais betariant katalik akcijos ir maldos apaštalavimo narius, — pagaliau mokykl mokytojus ir pa ius t vus katalikiškai beaekl jan ius savo vaikus. Visi šitie to paties organizmo s nariai turi savo svarbias, nepavaduotinas funkcijas, visi priklauso Bažnyios organiškajai s ran-

⁷⁹ *Rom nams* 12,4.

gai, tegu kartais j užimamas laipsnis toje pareig skal je yra nežymus ir kuklus, bet nemažiau d l to svarbus, kaip tai Pijus XII savo enciklikoje yra išreišk s⁸⁰.

Tiesa, aukštoji hierarchija pralenkia kitus bendruomen s narius savo prakilnumu, svarbumu, savo aukšta gyvybine užimama vieta, kaip organizme smegenys, širdis, akys, ausys. Ta iau, kaip šie organizme nors ir svarbiausi organai n ra sau, savo gerovei, bet viso organizmo, juo labiau tai galioja Bažny ioje — Mistiniame Kristaus K ne. Juo aukštesnio hierarchinio rango, juo labiau jo funkcija yra palenkta viso organizmo — Mistinio Kristaus K no gerovei. Popiežiaus, vyskupo, kunigo pašaukimas n ra profesija, bet apaštalavimas, bet dalyvavimas Kristaus pasiaukojime visos žmonijos gerovei, o ne savo medžiagiškam labui ar tuš iai garbei, kaip tai jau apaštal laikais nor jo panaudoti iš pagonyb s atsivert s žynys Simonas ⁸¹. Tod l Kristus neretai Evangelijoje nurodo savybes aukštesniuj hierarchijos nari , jiems save pati

⁸⁰ « Minime autem reputandum est hanc ordine digestam, seu 'organicam', ut aiunt, Ecclesiam Corporis structuram solis hierarchiae gradibus absolvi ae deflniri ; vel, ut opposita sententia tenet, uniee ex *charismaticis* constare ; qui quidem donis prodigialibus instructi, nunquam sunt in Ecclesia defuturi. Omnino utique retinendum est, qui sacra potestate in eiusmodi Corpore fruuntur, primaria eos ac principalia membra existere, cum per eosdem, ex ipso Divini Redemptoris mandato, munera Christi doctoris, regis, sacerdotis perennia fiant. Attamen iure meritoque Ecclesiae Patres, cum huius Corporis ministeria, gradus, professiones, status, ordines, officia dilaudant, non eos tantum prae oculis habent, qui sacris fuerint ordinibus initiati ; sed eos quoque omnes, qui evangelica consilia amplexi, vel operosam inter homines, vel umbratilem in silentio vitam agant, vel utrumque prò peculiari instituto suo efficere contendunt ; eosque etiam, qui licet in saeculo vivant, actiosa tamen voluntate misericordiae operibus se dedant, sive animis, sive corporibus iuvandis ; ac denique eos quoque, qui casto sint connubio coniugati. Quin imo advertendum est, in praesentibus potissimum rerum conditionibus, patres matresque familias, ac patres matresque ex baptisate, eosque nominatim, qui ex laicorum ordine ad Divini Redemptoris regnum dilatandum adiutricem ecclesiasticae hierarchiae operam navent, honoriflcum, etiamsi saepenumero humilem, in Christiana societate obtinere locum » (Enciklika *Mystici Corporis Christi*, žr. *Acta Apostolicae Sedis*, XXXV (1943), 200-201 psl. Ži r k taip pat 68 išnaš .

⁸¹ « Simonas, pamat s kad apaštal rank užd jimu buvo suteikiama Šventoji Dvasia, pasi l jiems pinig , sakydamas : Duokite ir man tos valdžios, kad, ant ko tik pad siu rankas, gaut Švent j Dvasi . Bet Petras jam atsak : Tegul tavo pinigai b na su tavimi prapul iai ; nes tu manei, kad Dievo dovan galima sigyti už pinigus. N ra tau dalies, n likimo šitame dalyke, nes tavo širdis netiesi Dievo akivaizdoje. Tod l daryk atgail d l šito savo nelabumo ir prašyk Diev , bene bus tau atleista šita tavo širdies mintis ; nes aš matau, kad tu esi kartumo tulžyje ir neteisys s raiš iuose» (*Apaštal Darbai* 8,18-23).

duoda pavyzdžiui. Gal jokio kito brožo, šalia meilės, Kristus tiek nepabrūžia, kiek nesavanaudiškumo: « Žmogaus Sūnus atėjo, ne kad jam tarnautu, bet pats tarnauti ir atiduoti savo gyvybę daugeliui atvaduoti »⁸².

Dar labiau tatau išryškina kitame palyginime, bent apie gerą ganytoją, kuriame stipriai pasmerkiama dvejopa hierarchijos narių grupė, kuri Evangelija vagimis-galvažudžiais ir samdiniais vadina. «Ištikruj ištikruj, sakau jums, kas ne pro duris eina avinys, bet pro kitur kopina, tas vagis ir galvažudys. Kas gi pro duris eina, tas avinys ganytojas. Tam durininkas atidaro, ir avys klauso jo balso; jis vardžiai šaukia savo avinys ir jas išveda. Išvedęs savo avinys, jis eina pirmas, ir avys jį seka, nes pažįsta jo balsą. O šventimo jos neseks ir bėgs nuo jo, nes nepažįsta šventimo jos balso ... Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau jums, aš avinys durys. Visi, kurie pirmas atėjo, yra vagys ir galvažudžiai, tai ir avys jį neklauso. Aš durys. Kas per mane eina, bus išgelbėtas. Jis eis ir išeis, ir ras ganyklos. Vagis ateina tiktai vogti ir žudyti ir naikinti. Aš atėjau, kad turėtų gyvenimo ir apsaugą turėtų »⁸³.

Daug dažnesnis ir pavojingesnis už vagį ir galvažudį yra samdinys, — t.y. kunigas ar vyskupas karjeristas, mūsų dienų žodžiu betariantas, — nes jis daug dažniau pasitaiko Bažnyčios gyvenime ir nelengvai iš pirmo žvilgsnio pastebimas. Nelemtas samdinio veiklų pasmerkia Išganytojas, duodamas vyskupui ir kunigui pavyzdžiu save patį, Gerą Ganytoją: « Aš gerasis ganytojas. Gerasis ganytojas duoda savo gyvybę už savo avinys. Samdinys, kuris ne ganytojas, kuriam avys ne savos, pamatęs ateinant vilką, palieka avinys ir bėga; nes jis samdinys, ir jam nerūpi avys. Aš gerasis ganytojas; aš pažįstu savasias, ir manosios pažįsta mane, taip kaip pažįsta mane Tavas, ir aš pažįstu Tavo. Todėl aš guldau savo gyvybę už savo avinys »⁸⁴.

Kristus atėjo, kad žmonės turėtų gyvenimo ir jo apsaugą turėtų. Tas pašaukimas yra ir kiekvieno ganytojo: gyventi sieloms dvasinei gerovei, jų augimui ir brendimui Kristuje. Netgi duoti savo gyvybę, kaip ir Kristus yra atidavęs savo gyvybę už visus. Priešingai gi, samdinys — karjeristas dvasiškis težiuri tik savo naudą ne sieloms dvasiniam gerovės. Labai stipriai tai pasmerkia Tradicijoje Bažnyčios šulys, šv. Grigalius Didysis, savo homilijoje apie Gerą Ganytoją, kuri dėl savo svarbos ir Brevijoriuje skaitoma

⁸² Mato 20,28 ; palygink *Morkaus* 10,45.

⁸³ Jono 10,1-10.

⁸⁴ Jono 10,11-15.

tre iame noktume antr sekmadien po Velyk ⁸⁵. Tie, kurie labiau myli žemiškas g rybes, kaip sielas, tie tuo pa iu praranda ganytojo vard ir daros karjeristais ⁸⁶.

Tiesa, karjeristas užima ganytojo post tiktai jau nebe siel gerovei, o tik savo žemiškai naudai: patogumams, garbei, turams. Tai yra jo siekiamas tikslas ir jo darbo atlyginimas, ne siel dvasin pažanga. Sielos savo dvasiniuose reikaluose jam yra visiškai svetimos ⁸⁷.

Pagal šv. Grigali Didj ir tikrasis ganytojas ir karjeristas išor je yra visiškai panaš s ramiu metu. Vien tik m ginimo, persekiojimo, reikalo metu pasirodo, kas yra tikrasis ganytojas, o kas tik karjeristas. Tikrasis ganytojas, pasirodžius vilkui gina avis, už jas ir savo gyvyb duoda. Kitaip pasielgia samdiny s — karjeristas. Jis palik s avis pab ga ⁸⁸.

Labai teisingai nupasakoja ir pat karjeristo pab gim ir iš tokio pab gimo kylan i didel žal . Karjeristas dvasiškis pab ga ne fiziškai, jis neapleidžia užimamos vietos, — jeigu tai

⁸⁵ « Ostensa nobis est de contemptu mortis via quam sequamur, apposita est forma cui imprimamur. Primum nobis est exteriora nostra misericorditer ovibus ejus impendere ; postremum vero, si necesse sit, etiam mortem nostram pro eisdem ovibus ministrare. A primo autem hoc minimo pervenitur ad postremum majus. Sed cum incomparabiliter longe sit melior anima quam vivimus terrena substantia quam exterius possidemus, qui non dat pro ovibus substantiam suam, quando prò his daturus est animam suam ? (S. Gbregorius Magnus, *Homiliae in Evangelia*, lib. I, homilia 14, nr. 1; Migne, *P. L.* 76, col. 1127 C-D).

⁸⁶ « Et sunt nonnulli qui dum plus terrenam substantiam quam oves diligunt, merito *nomen pastori# perdunt*. De quibus protinus subditur : Mercenarius autem et qui non est pastor, cujus non sunt oves propriae, videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit » (Ten pat, col. 1127-1128).

⁸⁷ « Non pastor, sed mercenarius vocatur, qui non pro amore intimo oves dominicas, sed ad temporales mercedes pascit. *Mercenarius quippe est, qui locum quidem postoris tenet*, sed lucra animarum non quaerit : terrenis commodis inhiat, honore praelationis gaudet, temporalibus lucris pascitur, impensa sibi ab hominibus reverentia laetatur. Istae sunt mercedes mercenarii, ut pro eo ipso quod in regimine laborat, hic quod quaerit inveniatur, et ab haereditate gregis in posterum alienus existat » (Ten pat, nr. 2, col. 1128 A).

⁸⁸ « Utrum vero pastor sit, an mercenarius, cognosci veraciter non potest, si occasio necessitatis deest. Tranquillitatis enim tempore, plerumque ad gregis custodiam sicut verus pastor, sic etiam mercenarius stat ; sed lupus veniens indicat quo quisque animo super gregis custodiam stabat. Lupus enim super oves venit cum quilibet injustus et raptor, fideles quosque atque humiles opprimit. Sed is qui pastor esse videbatur et non erat, relinquit oves et fugit, quia dum sibi ab eo periculum metuit, resistere ejus injustitiae non praesumit » (Ten pat, col. 1128 A-B).

padaryt , dar pus b dos b t , nes jo viet užimt kitas, ištiki-
mas, — bet jis pab ga nuo savo pareigos. Jis išduoda savo tik-
r j pašaukim . Jis eina kompromisus, jis tyli, kur reik t
rkti, l kuriuoja, kur reik t veikti, pasilieka nebylys, kur reik
t sp ti. Jis nori, kad ir vilkas b t sotas ir avis likt sveika.
Nesiliaujanti politika, gudrus laviravimas. Jis dvasin siel gerov
palenkia savo asmeniškai naudai. Kur reik t kov stoti, jis
sn duriuoja namie arba tik pos džiauja ir tuš iai kalbomis gai-
šina laik ⁸⁹.

Turingas yra šitas palyginimas apie ger j ganytoj , kad
n ra lengva trumpai vis turin išsakyti. Šv. Grigalius Didysis
nurodo, kad vilko vardu apimama ne tik kokie persekiojimai,
didesni, ap iuopiami pavojai, bet ir visi kiti, vos pastebimi pavojai,
net gi apleisti reikalai. ionai priklauso pasaulin s dvasios,
kiek ji yra priešinga Kristui ir paeina iš piktosios dvasios, prasi-
veržimas, ionai priklauso l bavimas ir išlepimas d l netinkamai
suprasto gerb vio. ionai pagaliau priklauso ir ner pestingumas
ateitimi, nepramatymas, nepasiruošimas sutikti ateities reikala-
vumus, tegu tai bus vien tiktai d l ner pestingumo, ar gal d l
nepaj gumo pramatyti ateit , trumpai d l nesir pinimo siel dva-
sine gerove⁹⁰. Karjeristui tie dalykai visiškai ner pi.

⁸⁹ « *Fugit autem non mutando locum, sed subtrahendo solatium. Fugit, quia injustitiam vidit, et tacuit. Fugit, quia sub silentio abscondit.* Quibus bene per prophetam dicitur : Non ascendistis ex adverso, neque opposuistis murum prò domo Israel, ut staretis in proelio in die Domini (*Ezechiel* 13,5). Ex adverso quippe ascendere est quibuslibet potestatibus prave agentibus rationis libera voce contraire. Et in die Domini pro domo Israel in proelio stamus, ac murum opponimus, si fideles innocentes contra per-versorum injustitiam ex justitiae auctoritate vindicamus. Quod quia mercenarius non facit, cum venientem lupum viderit, fugit » (Ten pat, col. 1128 B-C).

⁹⁰ « Sed est alius lupus qui sine cessatione quotidie non corpora, sed mentes dilaniat, malignus videlicet spiritus, qui eaulas fidebium insidians circuit, et mortes animarum quaerit. De quo lupo mox subditur : Et lupus rapit, et dispergit oves. Lupus venit et mercenarius fugit, quia malignus spiritus mentes fidelium in tentatione dilaniat, et is qui locum pastoris tenet curam sollicitudinis non habet. *Animae pereunt, et ipse de terrenis commodis laetatur.* Lupus rapit et dispergit oves cum alium ad luxuriam pertrahit, alium ad avaritiam accendit, alium in superbiam erigit, alium per iracundiam dividit, hunc invidia stimulat, illum in fallacia sup-plantat. Quasi ergo lupus gregem dissipat cum fidelium populum diabolus per tentationes necat. Sed contra haec mercenarius nullo zelo accenditur, nullo fervore dilectionis excitatur : quia dum sola exteriora commoda requirit, interiora gregis damna negligenter patitur. Unde et mox adjun- gitur : Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, et non pertinet ad eum de ovibus » (Ten pat, nr. 3, col. 1128-1129).

Pagaliau šis Didysis Bažny ios Daktaras dar m gina ir priežastis nurodyti, kod l samdiny s b ga palik s avis. Ir toji priežastis n ra kita, kaip ta, kad jis karjeristas. Jis myli ne sielas, o tik savo ambicijas, jis teieško savo garb s ir iškilimo, tesiekia patogum ir turt . Pavojaus metu, kovoje toki dalyk nesitiki gauti, tad ir nekovoja. Už sielas gali kovoti tik tas, kuris jas myli, paties Išganytojo pavyzdžiu, tik joms tegyvena, net negail damas savo gyvyb s⁹¹.

Dviem tarpsniais vyko Bažny ios steigimas: pažad jimu ir to pažado realizavimu. Jau antraisiais savo viešo mokymo metais Kristus pažad jo Petru: «Aš tau sakau: tu uola, ir ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažny i , ir pragaro vartai jos nenugal s. Aš tau duosiu dangaus karalyst s raktus ; k tu suriši žem je, bus surišta ir danguje, ir k tu atriši žem je, bus atrišta ir danguje »⁹². Prieš jam žengiant dang , jo mokytiniai dar teiravosi, ar dabar atstatysi s j svajot ir laukiam Izraelio karalyst . Kristus jiems dar kart atnaujina Šventosios Dvasios pažad ir gali liudyti jo moksl visame pasaulyje: «Kai tik Šventoji Dvasia ant j s ateis, j s gausite galios ir b site man liudytojai Jeruzal je, Jud joje, Samarijoje ir iki žem s pakraš i »⁹³.

Atsik l s Kristus prieš žengdamas dang pasireiškia su visa savo dievybe ir iš T vo gaut ja misija: «Man duota visa valdžia danguje ir žem je »⁹⁴. Jis visatos karalius ir savininkas. Dabar, prieš gr ždamas dang , perduoda šv. Petru iš T vo gaut j misij — žmoni pašventim bei j sudievinim ir visus galiojimus, kad jie jo vardu t st prad t j žmonijos pašventimo darb iki pasaulio pabaigos, kaip jo galiotiniai, žmoni vadovai, mokytojai ir pašvent jai: «Kaip tu (T ve) mane siuntei pasaul , taip ir aš juos siun iu pasaul »⁹⁵, sak Kristus paskutin s vakarien s sal je, o dabar tai jau vykdo : «Kaip T vas mane siunt , taip ir aš jus siun iu »⁹⁶, su ta pa ia misija, su ta pa ia

⁹¹ « Sola enim causa est ut ruercenarius fugiat quia mercenarius est. Ac si aperte diceretur : Stare in periculo avium non potest qui in eo quod ovibus praeest non oves diligit, sed lucrum terrenum quaerit. Dum enim honorem amplectitur, dum temporalibus commodis laetatur, opponere se contra periculum trepidat, ne hoc quod diligit amittat. Sed quia Redemptor noster culpas fleti pastoris innotuit iterum formam cui debeamus imprimi ostendit, dicens : Ego sum Pastor bonus» (Ten pat, col. 1129 A).

⁹² *Mato* 16,18-19.

⁹³ *Apaštai Darbai* 1,8.

⁹⁴ *Mato* 27,18.

⁹⁵ *Jono* 17,18.

⁹⁶ *Jono* 20,21.

galia: «Man duota visa valdžia danguje ir žemėje. Eikite tat ir mokykite visas tautas, krikštydami juos vardu Tvo ir Saus ir Šventosios Dvasios ir mokydami juos laikyti visa, k tik esu jums sakęs»⁹⁷.

sakėgi daug. Pirmonėn sakėliudyti apie ties, tai yra mokyti. Juk ir jo paties pasiuntinyb buvo liudyti apie ties, kaip jis patvirtino iškilmingai Piloto akivaizdoje: «Aš tam gimiau ir atėjau pasauliui, kad liudyčiau apie ties. Kiekvienas, kuris yra iš tiesos, klauso mano balso»⁹⁸. Šitos gi tiesos šaltinis yra Tvas: «Pasakiau jums visa, k tik esu girdėjis iš savo Tvo»⁹⁹. Ir šit uždavin liudyti apie ties, Kristus perdavė apaštalams, kad jie liudyt apie ties¹⁰⁰, kad ji juos išlaisvintu¹⁰¹. Ir ištikimai apaštalai liudijo apie Krist ir jo paskelbt evangelij¹⁰².

⁹⁷ Mato 27,18-20.

⁹⁸ Jono 18,37.

⁹⁹ Jono 15,15. Iš Tvo girdėtieji žodžiai yra dvasinis gyvybės šaltinis: «Žodžiai, kuriuos aš jums kalbėjau, yra dvasia ir gyvybė» (Jono 6,64). Šventoji gi Dvasia papildys ir primins jiems, k buvo girdėjis iš Kristaus: «Daug dar aš turiu jums sakyti, bet dabar jūs negalite pakęsti. Kada gi ateis ta tiesos Dvasia, ji jus ves visoki ties. Nes ji ne pati iš savęs kalbės, bet k tik išgirs, tai sakys ir paskelbs jums, kas turi vykti. Ji pašlovins mane, nes imsis iš to, kas mano, ir paskelbs jums. Visa, k tik turi Tvas, yra mano. Todėl aš pasakiau: Ji imsis iš to, kas mano, ir jums paskelbs» (Jono 16,13-15).

¹⁰⁰ «Jūs esate tie dalyk liudytojai» (Luko 24,48). Prieš pat žengdamas dang dar sako: «Kai tik Šventoji Dvasia ant jūsų ateis, jūs gausite galios ir bsite man liudytojai Jeruzalėje, visoje Judėjoje, Samarijoje ir iki žemės pakraščio» (Apaštala Darbai 1,8). Taip pat ir apie šv. Pauli sakoma, kad jis skiriamas liudyti, k matėsis ir girdėjis (Apaštala Darbai 22,15).

¹⁰¹ «Taigi tiems žydams, kurie j tikėjo, Jzus sakė: Jei pasiliksite mano mokslu, jūs bsite tikri mano mokytiniai, pažinsite ties, ir tiesa padarys jus laisvus» (Jono 8,31-32).

¹⁰² «Kas buvo nuo pat pradžios, k girdėjome, k savo akimis matėme, k sižirėjome, ir k mūsų rankos iupinėjome, apie gyvybės žod, — nes gyvybė buvo apreikšta, ir mes matėme, ir liudijame, ir skelbiame jums amžiną gyvybę, kuri buvo pas t v ir mums pasirodė, — k regėjome ir girdėjome, tai skelbiame jums, kad ir jūs turėtumėte su mumis draugyst ir k mūsų bendravimas būtų su Tvu ir su jo Šnumi, Jzumi Kristumi. Ir tai jums rašome, kad džiaugtumėte ir kad jūs džiaugsmas būtų tobulas» (I Jono 1,1-4). «Mes esame liudytojai viso to, k jis dar žydų šalyje ir Jeruzalėje. J nužudė, pakabin ant medžio. Dievas j prikėlė trečią dieną ir davė jam apsireikšti, ne visai tautai, bet Dievo iš anksto paskirtiems liudytojams — mums, kurie valgėme ir gerėme su juo po jo prisikėlimo iš numirusių. Jis mums sakė skelbti tautai ir liudyti, kad jis yra Dievo patatytasis teisus gyvųjų ir mirusių. Apie j liudija visi pranašai, kad visi, kurie j tiki, gauna jo vardu nuodmi atleidimą» (Apaštala Darbai 10,39-43; palygink Jono 19,35 ir 21,25).

Toliau eina kitos dvi galios: valdyti ir pašv sti: «Imkite Švent j Dvasi . Kam nuod mes atleisite, tam jos atleistos, ir kam sulaikysite, jos sulaikytos »¹⁰³. Tai anks iau žad tieji dangaus karalyst s raktai¹⁰⁴ ir sakramentai. «Pa m s duonos, jis d kojo, lauž , dav jiems ir tar : Tai yra mano k nas, kurs už jus duodamas; tai darykite mano atminimui »¹⁰⁵. «Eidami vis pasaul skelbkite Evangelij visam sutv rimui. Kas tik s ir bus pakrikštytas, tas bus išganytas ; o kas netik s, bus pasmerktas »¹⁰⁶.

Ir visa tai jie darys jo paties autoritetu : « Kas j s klauso, tas man s klauso ; kas jus niekina, mane niekina. O kas mane niekina, niekina t , kurs yra mane siunt s »¹⁰⁷. Tokie niekintojai visai atmetami iš bendruomen s: « O jei jis nepaklausyt Bažny ios, teb nie jis tau kaip pagonis ir muitininkas »¹⁰⁸, kaip nuo kamieno atlaužta šakel , skirta sudži ti ¹⁰⁹ . Ta iau nors Kristus steig Bažny i ir apaštalams suteik valdži , atsisveikino ir ženg dang ¹¹⁰, prad to darbo neapleido: «Ir štai, aš esu su jumis visas dienas, iki pasaulio pabaigai »¹¹¹.

Jeigu jau viso savo viešojo mokymo metu Kristus ruoš Bažny ios steigim , j palengva organizavo iš vidaus, tai j , Bažny ios T v nuomone ir liudijimu, steig mirdamas ant kryžiaus. Ten iš jo pervertos širdies gim Bažny ia. Savo mirtimi pašvent jis nauj j statym , naujas institucijas, naujus savo sakymus, pagrind apeigas, liturgij . Ir tai atv r visam pasauliui, nes gyvas b damas temok ir telank tiktai Izraelio taut , pas kuri pirmon eil n buvo siustas¹¹². Iki jo mirties statymas ir Evangelija jo drauge, paraleliai, bet per savo mirt panaikino jis statym , kaip pasenus , su visais jo prierašais, pareigojimais, litur-

¹⁰³ *Jono* 20,22-23.

¹⁰⁴ *Mato* 16,18-19.

¹⁰⁵ *Luko* 22,19. Panašiai paduoda ir šv. Paulius: «Viešpats J zus t nakt , kuri buvo duotas, m duon ir d kodamas lauž ir tar : Imkite ir valgykite ; tai yra mano k nas, kurs bus už jus duotas ; tai darykite man atminti! Taip pat ir taur po vakarien s, tardamas : Ta taur yra naujoji sandora mano kraujuje; tai darykite, kiek kart gersite, man atminti! Nes kiek kart j s valgysite t duon ir gersite t taur , j s skelbsite Viešpaties mirt , iki jis ateis» (*I Korintie iams* 11,23-26).

¹⁰⁶ *Morkaus* 16,15-16.

¹⁰⁷ *Luko* 10,16.

¹⁰⁸ *Mato* 18,17.

¹⁰⁹ *Jono* 15,1-11.

¹¹⁰ *Apaštal Darbai* 1,4-11.

¹¹¹ *Mato* 27,20.

¹¹² *Mato* 15,24.

gija — vis išorin legalizm ¹¹³, palikdamas tik vien Evangelij . Jis prikryžiavo, kaip išsireiškia šv. Paulius, sen j statymo rašt ¹¹⁴, steigdamas Nauj Sandor savo kraujuje ¹¹⁵, jau nebe tik žyd ar vienai kuriai išrinktai tautai, bet visoms tautoms, visam pasauliui, neribot jokia etnine grupe ar tauta¹¹⁶. « Kurie tik esate pakrikštyti Kristuje, tie apsilvilkote Kristumi. ia neb ra nei žydo, nei graiko ; neb ra nei vergo, nei laisvojo ; neb ra nei vyriškio nei moterišk s ; nes j s visi esate vienas Kristuje J uje » ¹¹⁷.

Jeigu Bažny i Kristus steig mirdamas ant kryžiaus, tai j promulgavo, paskelb visam pasauliui Sekmini dien , siusdamas Tiesos Dvasi , speciali gali . Kaip Kristui pradedant vieš j gyvenim — mokym , po krikšto Jordane Šventoji Dvasia ant jo pasirod karvelio pavidale¹¹⁸, lygiai dabar apaštalams pradedant vieš j Bažny ios gyvenim , Šventoji Dvasia nuženg ant j regimu ugnini liežuvi pavidalu ¹¹⁹.

Dievo siustas viengimis jo S nus, Kristus, at j s pasaul , pasisavino jung save vis žmonij , kad jai perteikt dievišk j gyvenim . Dar žem je tebeb damas, jis pats suorganizavo bendruomen , tobul draugij , — mes j Bažny ia vadiname, — apr pindamas j visomis reikalingomis priemon mis (tiek dvasin mis, tiek socialin mis, juridin mis ir kitokiomis) skirtajam tikslui siekti ir jam realizuoti. Šita matomoji draugija — Bažny ia yra apraiška anos antgamtin s draugijos — Mistinio Kristaus K no, tai yra m s dvasinio atgimimo ir jungimo Krist . Bažny ia t ra tik tam tikra prasme Kristaus sik nijimo t sinys. Kadangi Žodis sik nijo, d l to yra ir Bažny ia to sik nijimo sakytum « amžinimas », kad ji iki pasaulio pabaigos t st išganom j atpirkimo darb , prad t per Žodžio sik nijim , vykdyt per kan i ir mirt ant kryžiaus, pagaliau atbaigt per prisik lim ir dang žengim ¹²⁰. Šitas gi Bažny ios « suorganizavimas » buvo ne kas

¹¹³ *Efezie iams* 2,15. Ta iau šitas panaikinimas n ra paprastas atmetimas, o tik b tojo patobulinimas ir atbaigimas, taip sakant šeš lio ir ženkle pakeitimas pa iu dalyku.

¹¹⁴ *Kolosie iams* 2,14.

¹¹⁵ *Mato* 26,28; *I Korintie iams* 11,25.

¹¹⁶ « Nes n ra skirtumo tarp žydo ir graiko [išsireiškimas apim s visus ne žydus : helenistišk j pasauli, Romos imperij], juk tas pats yra vis Viešpats, turtingas visiems, kurie jo šaukiasi » (*Rom nams* 10,12).

¹¹⁷ *Oalatams* 3,27-28.

¹¹⁸ *Luko* 3,22; palygink *Morkaus* 1,10.

¹¹⁹ *Apasťal Darbai* 2,1-4.

¹²⁰ « Pastor aeternus et episcopus animarum nostrarum, ut salutiferum redemptionis opus perenne redderet, sanetam aedificare Ecelesiam decrevit,

kita, kaip tik paženklinimas išor je to, kas nematomai vyko dvasioje : jo malon s siliejimo siel , dvasinio sielos persikeitimo ir to pas koje sielos sijungimo Krist , tai yra jo Mistin K n . Bažny ia yra tam tikra prasme vaizdas, arba ženklas, o geriau sakant — sakramentas anos tikrosios nematomos draugijos, tai yra Mistinio Kristaus K no.

Viena ir ta pati tikrov yra Bažny ia ir Mistinis Kristaus K nas¹²¹. Mistinis Kristaus K nas, šita didžioji antgamtin tikrov , turi du požvilgiu: matom ir nematom . Matomas yra Mistinis Kristaus K nas tik savo išorin je išraiškoje, tarytum ženkle, b tent Bažny ioje, nematomas betgi savo pa ioje, gilioje tikrov je, šioje paslaptingoje vienyb je su Kristumi, savo antgamtniame, dieviškame gyvenime. Viena ir ta pati realyb , ant kiek ji yra nematoma, yra Mistinis Kristaus K nas, o ant kiek matoma, — yra Bažny ia.

Šitame matomame paveiksle — Bažny ioje, per regimus ženklus, ypatingai per sakramentus, yra vykdomas anas tikrasis, dvasinis, antgamtinis gyvenimas Kristuje, augimas, brendimas Dievo vaikus, tobulus, panašius Krist . Bažny ia, Kristaus galiota, regimu b du vykdo ir realizuoja tai, k Kristus vykdo ir realizuoja neregimu b du. Kaip sakramentai yra Kristaus nustatyti regimi ženklai neregimai malonei gyti, kaip jie ne tik ženklina malon , bet ir kuo tikriausiai j suteikia, — lygiai ir Bažny ia, jeigu taip galima išsireikšti, yra tarytum vis sakrament suma, arba sakrament sakramentas, ženklin s Krist ir neklystamai teiki s žmon ms, juos jungi s Krist betarpiai, sakytum skiepij s j , kad jie gyvent jo gyvenimu, kaip skiepyta šakel gyvena medžio gyvenimu. Tik kai sakramente pirma yra ap iuopiamas ženklas, pavyzdžiui, krikšte vanduo ir žodžiai, o po to seka malon , tai su Bažny ia yra atvirkš iai. ia pirmiau yra malon , yra Kristaus sik nijimas, jo mirtis bei atpirkimas, yra jungimas Krist , taigi pirma yra Mistinis Kristaus K nas, ir tik kaip to neregimo m s jungimo Krist (tai yra jau esan io Mistinio Kristaus K no) pas ka, apsiereiškimas išor je matomai ir ap iuopiamai — yra Bažny ia, priklausymas jai. Kitais žodžiais betariant Bažny ia yra tarytum projekcija iš antgamtinio pasaulio Mistinio Kristaus K no (m s jungimo Krist) šit žemišk gyvenim , š pasaul .

in qua veluti in domo Dei viventis fideles omnes fidei et caritatis vinculo continerentur » (Concilium Vaticanum I, sessio IV, *Constitutio dogmatica De Ecclesia Christi*, Prologus).

¹²¹ *Kolosie iams*, 1,24.

steigdamas Bažnyią, Kristus prisitaikė prie mūsų prigimtųjų. Kaip atpirkime jį pasinaudojome mūsų žmogiškąją prigimtį, taip ir toliau paįmame pašventinimo ir tobulinimo kelyje naudojame mūsų prigimtį ir tai prigimčiai pritaikintais ženklais — Bažnyčia ir visa bažnytinė organizacija. Ji yra Kristus pradėto darbo tęsėja, vykdytoja, jo maloni dalintoja, išganymo, vykusio Kalvarijos kalne, realizuotoja laiko bėgyje vis naujose žmonių giminose kartose, ir tai regimu, apiuopiamu būdu, pagal Kristaus nurodymus ir galiojimus. Kitais žodžiais betariant, Kristus tiesia savo išganymo darbą regimu būdu per Bažnyčią, kur jis pats asmeniškai ir matomu būdu vykdė per trejus metus Palestinoje, o dabar jau nebematomai vykdo iš dangaus.

Tiesa, Kristus būtų galįs tiesiogiai, be jokių tarpininkų, teikti iš dangaus savo malones kiekvienai sielai individualiai ir gaivinti ją dvasiškai, antgamtinį gyvenimą. Tačiau jis prisitaikė žmogaus prigimčiai, kuri yra ir kūninė, turinti medžiaginį pradą, ne vien tik dvasiškai, turinti pojūsius. Todėl ir regimu, pojūsiams apiuopiamu ir prieinamu būdu veikia, kad visas žmogus dalyvautų dvasiniame gyvenime. Kristus, nesumažindamas ir nesuįplėnindamas savo antgamtinio veikimo sielas, šitą savo veikimą veikia prigimtines, matomas, apiuopiamas formas. Tokiu būdu dvasinis gyvenimas vyksta ir per pojūsiams prieinamus ženklus. Tačiau tai nėra joks paralelizmas ar dvigubumas, o vienas ir tas pats dvasinis, antgamtinis Kristaus veikimas, kaip ir iš žmogaus pusės vienintelis dvasinis, antgamtinis gyvenimas, kuriame, pagal galimybes, dalyvauja ir žmesnioji, medžiaginė žmogaus prigimtis, žodžiu, visas pilnutinis žmogus. Ir šita apiuopiamoji malonės forma nėra tik tarytum kokia iliuzoriška projekcija, bet ji yra tikroviškiausia, turinti pagrindą ir vaisingumą antgamtinėje srityje. Kadaro Bažnyčia per per ženklus — sakramentus, tai savo pasakomis turi galios, realizuojasi ir sigali neregimoje, antgamtinėje, dvasinėje tikrojoje.

Vienas, vienintelis ir tas pats yra išganymas, vienas yra šiknijimas bei vienas atpirkimo ir išgelbėjimo pritaikymas, arba realizavimas kartą kartose paėiliui per amžius ateinančiose kartose. Vienas yra Išganytojas, vienas Tarpininkas pas Dievą, vienas vienintelis visoms kartoms malonės šaltinis ir davėjas — Kristus. Jis tai vienai vienas veikia visą laiką žmonės viena ir ta paia taka. Tik šitas jo veikimas irgi turi du požvilgius: vieną matomą, kitą nematomą. Nematomu būdu jis pats veikia sielos gelmėse asmeniškai ir betarpiškai. Ir šito veikimo niekas negali sulaikyti, užtvenkti, sutrukdyti, vien tik pats atskiras

žmogus savo laisvu apsisprendimu. Matomu gi, m s poj iams prieinamu b du Kristus veikia per Bažny i , tai yra, per jos teikiamus sakramentus, jos saugom ir skelbiam evangelijos moksl , per jos vadovavim . Ta iau reikia gerai sis moninti, kad tai n ra paraleliškas veikimas, bet vienui vieno to paties Kristaus. Taigi ir per Bažny i veikia Kristus, ne Bažny ia savo vardu. Bažny ios veikimas yra ne kas kita, kaip regimu b du išsireiškimas Kristaus neregimojo veikimo, kuriuo jis pašven ia ir sudievina žmog . Šitas Kristaus veikimas be Bažny ios b t nematomas ir nežinomas.

Sakramentai ir pati Bažny ia, šis pla ia prasme didysis sakramentas, yra steigti ne tam, kad jie varžyt ir trukdyt žmones, ribot j sielos pol kius, bet kaip tik tam, kad jie tarnaut žmogui lyg pap de ir pad t jam pakilti iki Dievo ir su juo bendrauti. Tiesa, Dievas ir Kristus gali veikti, jau min jau, ir iš tikro veikia sieloje ir be sakrament . M s siela jam visuomet palieka atvira, gali veikti joje kada tik nori ir kaip nori. Kitaip yra su mumis. Dievas, « Viešpataujan i j Viešpats, vienas tur s nemarum ir gyven s neprieinamoje šviesoje kurio nemat n vienas žmogus, bet ir negali matyti »¹²², mums yra neprieinamas. Mes jo negalime sutikti ir su juo pasikalb ti, kada mes norime, gauti jo maloni tikrume. Be Bažny ios, be sakrament , mes netur tume pri - jimo prie Dievo. Mums reikia išraiškos, reikia užtikrinimo, reikia ženklo. Vien tik danguje nebereik s ir nebebus sakrament , nes b sime su juo, nebebus net tik jimo, nes j pažinsime ir matysime veidas veid , nebebus n vilties, nes neprarandamai j tur sime pilnyb je. Tada liks vien tik tobulumas ir meil¹²³.

Iš to, kad Kristus paved Bažny i valdyti šv. Petru ir jo p - diniams su visais galiojimais, dar neseka, kad yra du vadovai, dvi Bažny ios galvos : Kristus ir popiežiai, jo vietininkai ir galiotiniai. Tikrenyb je Bažny i valdo ne popiežiai, bet pats Kristus. Vienas t ra Bažny ios šefas, jos galva, tai yra Kristus. Tiktai jis dvejopu b du valdo savo Bažny i , kuri yra ne kas

¹²² *1 Timotiejui* 6,16.

¹²³ « Meil niekadoms nepalaužia, nors pranašyst s paliaus buvusios, nors kalb nebebus, nors žinojimas nieku pavirs. Nes mes žinome dalimis ir dalimis pranašaujame. O kai ateis, kas yra tobula, paliaus buv , kas yra dalimis. Kada aš buvau k dikis, kalb jau kaip k dikis, išmaniau kaip k dikis, galvojau kaip k dikis; o kada pasidariau vyras, nusikra iau, kas buvo k dikio. Dabar mes matome atspindyje lyg m sl , tuomet gi veidu veid , dabar aš paž stu dalimis, tuomet pažinsiu, kaip ir esu pažintas. Taigi, dabar pasilieka tie trys dalykai, tik jimas, viltis, meil ; ta iau didžiausias tarp j yra meil » (*1 Korintie iams* 13,8-13).

kita, kaip jo Mistinis K nas : matomu ir nematomu. Nematomu b du valdo, mums visiškai neap iuopiamai veda ir gaivina pats Kristus asmeniškai, betarpiškai, tiesiogiai iš dangaus, kur j nuved jo triumfas, kur jis s di T vo dešin je; matomu betgi b du, ta iau jau netiesioginiu, tas pats Kristus valdo, veda ir gaivina Bažny i per savo vietininkus ir pilnateisius galiotinius, teis tus šv. Petro p dinius. Ta iau iš to nesusidaro dvejopas vedimas, nei dvejopas valdymas, kaip neatsiranda dvejopas pašventimo šaltinis žvelgiant betarp Kristaus veikim ir pašventim per sakramentus.

Nors Bažny ia turi pilnus Kristaus galiojimus, ji negali saualiauti, bet b dama Mistinio Kristaus K no ženklas arba projekcija, ji nuolatos turi ži r ti pat Krist ir jo planus vykdyti žem je. Ji neturi teis s taip pat užsidaryti savyje, sukalk ti senose formose, bet priešingai, b dama kiekvieno laikotarpio konkretaus gyvenimo žmoni , jungt Krist , bendruomen , turi dievišk j apreiškimo turin išreikšti t dien žmoni gyvenimo formomis, j perduoti t dien kult rine forma. Apreiškimo prasm ir tikslas yra ne žmogaus turim , puosel jam ir jam brangi kul t r paneigti, atmesti, bet kaip tik j pašv sti.

3. Bažny ios švent umas

Kristus ir jo steigtoji Bažny ia tiek ankštai yra sujungti, kad šv. Tomas Akviniėtis sako, kad Kristus persiformavo, persikeit Bažny i , o Bažny ia kei iasi Krist ¹²⁴. Bažny ia taip sujungta su Kristumi, suvienyta su juo ir gyvendama jo dieviškuoju gyvenimu, iš jo gaudama palaikan i antgamtinio gyvenimo malon , kaip šakel sultis iš kamieno, su juo nesudaro nieko kito, kaip tik vien t pat Mistin Krist . Bažny ia yra, galima sakyti, nuolatinis, pasiliekan tis Kristaus sik nijimas. Kaip Kristus sik nydamas pri m žmogišk j prigimt , taip kad abi prigimtys, dieviškoji ir žmogiškoji, nors sujungtos vien asmen , bet nesumaišytos, lygiai ir Bažny ia, nuolatinis, pasiliekan tis (permanentinis) Kristaus reprezentavimas, jo apreiškimas arba parodymas (*manifestatio*), kartu yra ir dieviška ir žmogiška. Šitie du elemen-

¹²⁴ « Ea que pertinent ad membra, dicit Christus de se, propter hoc, quod sunt sicut unum corpus mysticum Christus et Ecclesia; et ideo loquuntur sicut una persona, et Christus se transformat in Ecclesiam, et Ecclesia in Christum : Rom. 12 : ' Multi unum corpus sumus in Christo ' » (*Expositio in Psalmos Davidis, Ps 21,1*).

tai, kaip Kristuje, taip ir Bažny ioje, jo Mistiniame K ne, yra neatskiriami, bet lieka nesumaišyti, skirtingi.

Šito susivienijimo, šitos didel s vienyb s pas ka yra vadina moji *communicatio idiomatum*, tai yra, Kristaus savybi , ypatybi , bruož , jo žymi perk limas Bažny iai. To pas koje apie Krist ir apie Bažny i kalbama, kaip apie t pati asmen . Kas tinka sakyti apie Krist , tas pat tinka ir apie Bažny i , be jokio sumažinimo. Ir atvirks iai kas tinka tvirtinti apie Bažny i , tas tinka ir apie Krist . Kristus Krist skelbia sako šv. Augustinas, tai yra Bažny ia Krist , taip abu sutapatina. Kristus — galva yra danguje ir iš ten saugo vis savo k n , o šis k nas — Bažny ia skelbia savo galv — Krist , esant danguje¹²⁵. Taigi Kristaus žym s yra Bažny ios žym s. Kaip Kristus yra dieviškas, taip Bažny ia yra dieviška, kaip Kristus yra vienas, taip ir Bažny ia yra ir tegali b ti tiktai viena. Kaip Kristus yra vienintelis tarpininkas pas Diev , lygiai ir jo steigtoji bei glojamoji Bažny ia t ra vienintel tarpinink pas Diev . Kaip be Kristaus, j atmetus, n ra išganymo, taip ir be Bažny ios, j s moningai, tai yra j pažinus ir ta iau atmetus, n ra išganymo. Kristus visatos Karalius yra vis laik visiems žmon ms ir vis rasi , lygiai ir jo steigtoji Bažny ia yra vis rasi , vis taut , vis laik žmon n ms. Ji yra universalin , katalikiška. Kaip Kristus buvo T vo siustas pasaul , taip ir Bažny ia buvo si sta paties Kristaus, kurta ir pavesta apaštalam s ir išlikusi iki m s laik ir pasilikianti iki pasaulio pabaigos. Taigi Bažny ia viena t ra, kaip mat me, ir ji yra apaštališka. Pagaliau, kaip Kristus yra šventas, lygiai yra šventa ir Bažny ia.

Jeigu kitos Bažny ios žym s neatrodo nepriimtinos, jos, sakytum, savaime aiškios, tai šventumo žym skiriama Bažny iai, nevienam gali pasirodyti ne vien tik perd jimas ar nesusipratimas, bet sta iai žmoni apgaudin jimas. Kaip begalima kalb ti apie Bažny ios šventum , matant tiek jos tr kum , kasdieni nege rovi , akis badant aiškiems, nenugin ijamiems silpnumams, nebe-

¹²⁵ « Missum esse ad nos Salvatorem mundi, fides vivissima tenet : quoniam Christum ipse praedicat Christus, hoc est corpus Christi toto orbe diffusum. In coelis enim ille erat, et saevienti in terra persecutori dicebat, Quid me persequeris (*Acta* 9,4) ? Ubi Dominus sic expressit et hic se esse in nobis. Sic totus crescit : quia quemadmodum ille in nobis est hic, sic et nos ibi in illo sumus. Hoc facit compago charitatis. Ipse qui caput nostrum, Salvator est corporis sui. Praedicat ergo Christus Christum, praedicat corpus caput suum, et tuetur caput corpus suum » (S. Augustinus, *Sermo* 354, cap. 1, nr. 1; Migne, *P. L.* 39, col. 1563).

kalbant jau apie istorinius praeities vykius ? Ir ta iau taip yra. Bažny ia yra šventa! Kad gal tume tai gerai suprasti, privalome atsiminti ir gerai sid m ti, kad kaip Kristuje yra dvejopas elementas, taip ir Bažny ioje.

Kristaus asmenyje, šalia dieviškojo prado, jo dieviškosios prigimties, dievyb s, yra dar ir žmogiškasis elementas arba prad as, jo žmogiškoji prigimtis. Lygiai tie du pradai yra ir Bažny ioje. Ta iau yra vienas skirtumas. Kai Kristuje jo žmogiškoji prigimtis yra kuo tobuliausia ir visiško atbaigimo, sudvasinimo, sudievinimo stovyje, to dar n ra jo Mistiniame K ne — Bažny ioje. Dieviškasis prad as, aišku ir Bažny ioje yra kuo tobuliausias. Dievyb nedalijama, nei sumažinama, nei aptemdoma, ji ir Bažny ioje pasilieka visiškame šventumo pilnume ir žib jime. Ji yra šventa savo mokslu, savo Evangelija, savo apreiškimu, savo priemon mis, savo sakramentais ir savo malone, ar kas tomis priemon mis naudojasi ar ne, arba net jas piktnaudoja. Tai nepakei ia šit priemoni , dvasinio elemento šventumo.

Ta iau kitaip yra Bažny ioje su žmogiškuoju prad u. Šituo požvilgiu Bažny ia yra sudaryta ne iš koki specialiai parinkt iš kažkur atsiradusi švent j , bet iš eilini , šio pasaulio žmoni , iš nusid j li , iš žmonijos tokios, kokia ji yra kasdienyb je, neišskiriant net n pa i jos padugni , didžiausi prasikalt li . Kaip tik ir yra Bažny ios, Mistinio Kristaus K no uždavinys ir tikslas priimti žmoni j toki , kokia ji yra, puolusi , nuod ming , paiose jos padugn se — neišskiriant n vieno, — ir j pakelti, peraukl ti, perkeisti, pašventinti, sudievinti. Kristus ne tik nepanor jo išskirti iš Bažny ios, savo Mistinio K no, nusid j li , bet kaip tik t nusikalt li naudai jis ir steig savo Bažny i . Jis pats apie save tvirtina, kad at j s ieškoti ir gelb ti to, kas buvo pražuv ¹²⁶, kad gydytojo reikalingi ne sveikieji, bet ligonys ¹²⁷. Kristaus noru Bažny ia yra siel gydytoja, j aukl toja, mokytoja, šviet ja ir valdytoja, ved ja, pašvent ja ir sudievin toja. Ji yra tikrasis tobulumo luomas.

Šitas žmogiškojo trapumo elementas nusidriekia iki pa ios Bažny ios virš n s, paties Kristaus vietininko. N vienas žmo-

¹²⁶ « Žmogaus S nus at jo ieškoti ir gelb ti, kas buvo pražuv » (*Luko* 19,10). Palygink *Mato* 18,11 ir vis skyrel apie paklydusi tyruose av, apie pamest drachm ir apie s n palaid n (*Luko* 15).

¹²⁷ « Fariziejai ir j Rašto žinovai murm jo ir sak jo mokytiniais : Kam j s valgotė ir geriate su muitininkais ir nusid j liais ? Atsakydamas J zus jiems tar : Sveikieji neprivalo gydytojo, bet tie, kurie serga. Aš neat jau šaukti atgail teisi j , bet nusid j li » (*Luko* 5,30-32; palygink *Morkaus* 2,17).

gus, išskyrus Dievo Motin Marij , n ra išimtas, n ra išlaisvintas nuo ano žmogiškojo trapumo ir polinki naštos, bet kiekvienas, nuo paskutinio ir paties žemiausiojo Mistinio Kristaus nario, paskutinio prasiženg lio ir piktdario iki paties aukš iausiojo ir šventiausiojo yra po šita našta. Išsilaisvinimas nuo pikto bei dvasinis kilimas ir brendimas vyksta ne savaime, niekam n ra suteikiamas n per aukš iausį hierarchin pad t , bet laimimas vien tiktai kiekvieno nario nuosavomis pastangomis, nors gausiai padedant, remiant ir vedant, skatinant ir kvepiant malonei. N vienas, n pats aukš iausias vadas, Kristaus vietininkas, n ra išlaisvintas nuo tos kovos ir nuo t asmenini pastang . Kiekvienas Mistinio Kristaus K no narys darosi šventas ne pagal užimam viet hierarchijoje, ne pagal turim titul , net ne pagal priklausym — išorin sirašym Bažny i , lyg koki draugij , bet vien tiktai pagal savo asmeniškoss veikos su malone laipsn .

Aišku, juo tobulesni yra Mistinio Kristaus K no nariai, ypatingai Mistinio K no aukš iausiai hierarchijos pakopoje esantieji vadovai, juo labiau spindintis ir žibantis yra Mistinio Kristaus K no — Bažny ios veidas, tai yra pati Bažny ia savo išor je, ant kiek ji yra mums matoma. T aiau net ir tuo atveju, kai patys atsakingiausieji hierarchijos nariai, netgi pats matomasis Bažny ios šefas — jos galva, Kristaus vietininkas, b t kuo nuod mingiausi, net ir tuo atveju tatau nepanaikint , nepakeist , n per plauk nesumažint Bažny ios, kaip dieviškos institucijos, šventumo. Labai realiai žvelgia Šv. T vas Pijus XII savo jau min toje enciklikoje apie Mistin Kristaus K n , sakydamas, kad dieviškasis Bažny ios Steig jas, Kristus, prileidžia net pa iuose aukš iausiuose savo Mistinio K no nariuose, tebesan iuose žem je, (taigi n paties jo vietininko neišskiriant), an apgail tin palinkim

bloga, kad tuo b du b t išbandytas Mistinio Kristaus K no nari tik jimas, ir kad jie augt nuopelnais, net ir netobuluose atstovuose matydami Dievo vietininkus, j klausydami stipr t tik jime ir br st dvasioje ¹²⁸ *.

¹²⁸ « Quodsi in Ecclesia aliquid cernitur, quod humanae arguit conditionis nostrae infirmitatem, id quidem non iuridicae est eius constitutioni attribuendum, sed lamentabili potius singulorum ad malum proclivitati, quam idcirco divinus eius Conditor in altioribus etiam mystiei sui Corporis membris esse patitur, ut et ovium Pastorumque virtus comprobetur, et in Omnibus increscant christianae vitae promerita. Christus enim, ut supra diximus, ex constituto a se coetu seclusos noluit peccatores; si igitur nonnulla membra spiritualibus morbis laborant, non est cur erga Ecclesiam nostrum minuamus amorem, sed cur potius erga eius membra pietatem adaugeamus» (Enciklika *Mystiei Corporis Christi*, žr: *Acta Apostolicae Sedis*, XXXV (1943), 225 psl.

Bažny ioje, Mistinio Kristaus K no nariuose, yra ne tik silpnųbi, netobulum, bet net klaid, žaizd, nuod mi¹²⁹. Tos silpnųb s, klaidos, nuod m s, — tos p liuojan ios žaizdos, — n ra priskirtinos ir nepriklauso Bažny iai kaip tokiai, kaip dieviškajai Institucijai, tai yra jos dieviškajam pradui arba tariamam to dieviškojo prado «nepaj gumui», bet jos yra tik žmogiškojo trapumo ir menkyst s, tik žmogiškojo nuod mingumo atsineštinis kraitis, tik, jei taip galima išsireikšti, tos «nebuties», iš kurios esame išnir ir vis labiau išskylame, savotiškos «nuotrupos», tik m s dar neatbaigto sudievinimo liekanos, — aiškus rodymas, kad dar nesame pakankamai performuoti, sudvasinti, sudievinți. Šios p liuojan ios žaizdos, kurios turi b ti išgydytos, šitie žmon s, kurie j varginami, kaip tik yra «medžiaga», kuri dar turi b ti pašv sta, yra «tešla», kuri dar turi b ti «raugta»¹³⁰, perkeista, nušviesta Bažny ios šventumo.

Kovojanti Bažny ia žem je, ken ianti Bažny ia skaistykloje, triumfuojanti Bažny ia danguje. Atbaigtieji, tobulieji nepasilieka ia žem je kovojan ios Bažny ios papuošalui, bet pereina dang pas T v. Už savo nuod minguosius kovojan ius Mistinio Kristaus K no narius Bažny ia kasdien meldžia T v: ir atleisk mums m s kaltes¹³¹.

Neretai m s laikais gird ti dejavim ir kaltinim, es Bažny ia praradusi savo tak, nustojusi savo reikšm s ir paj gumo. Ne Bažny ia nustojo savo paj gumo, bet žmon s sumenk jo. Bažny ia gi, kaip buvo, taip ir pasiliko, jauna ir paj gi, kaip pirm j Sekmini dien, visame savo skaistume, grožyb je, galioje ir paj gume, be d m s ir raukšl s, šventa ir nesutepta¹³². Kaltinti Bažny i d l žmoni netobulumo, yra tas pat, kaip kaltinti gydytojus ir gailesting sias seseris d l lig. Juk ne d l to yra lig ir ligoni, kad yra gydytoj ir gailesting j seser, bet kaip tik j yra d l to, kad yra gydytin ir slaugytin ligoni. Kaip ligo nin s personalas yra sveikatingumo ir sveikatos užlaikymo ir jos atstatymo faktorius, lygiai Bažny ia žmoni pašventinimo atžvil-

¹²⁹ Šv. Tomas Akviniētis, kalb damas apie Kristaus porsiformavim Bažny i ir Bažny ios porsiformavim Krist, pabr žia, kad Kristuje n ra nuod m s, bet ji dar yra Bažny ioje, Kristaus Mistinio K no nariuose: «In membris autem Christi, id est in Ecclesia, sunt delicta sive peccata. In capite vero, id est in Christo, nullum est delictum» (*Expositio in Psalmos Davidis, Ps 21, 1*).

¹³⁰ *Mato 13, 33*.

¹³¹ *Mato 6, 12*; palygink *Luko 11, 4*; encikl. *Mystici Corporis Christi*, žr. *Acta Apostolicae Sedis*, XXXV (1943), 225 psl.

¹³² *Efezie iams 5, 27*.

gin. Net jeigu ligonin se teb t tiktai bepro iai ir p liuojantys v žininkai, negalima b t kaltinti gydytoj , nes ne gydytojai t lig priežastis, bet tik tam jie yra kad gydyt ir slaugyt . Lygia Bažny ios užduotis yra pašv sti. Tam ji buvo Išganytojo steigta Kristus Bažny i steig ne tod l, kad jau buvo pamaldži davatk li ar švent , verting , tobul žmoni , bet kaip tik tam, kad j b t , kad ir prasikalt liai pasidaryt šventi. Labai stipriai išsireiškia ir šv. Augustinas, tvirtindamas, kad Bažny ia steigta, kad joje br st šventieji¹³³. Ta iau savaime aišku, kad pašventimas ne vyksta automatiškai, per išorin priklausym Bažny iai, tarytum rašym kok nors pilietyb s s raš , bet vien tiktai per valios pastangas, per vidujin ir laisv apsisprendim ir persikeitim ¹³⁴. Ir niekas, jeigu nenori, negali priversti. Net pats Dievas, respektuoja laisv žmogaus vali , jo apsisprendim , prievarta jo valios nelaužo.

Bažny ia savo dieviškuoju elementu yra visados žibanti, šventa, visuomet to paties dieviško paj gumo. Ji yra šventa savo tikslu : padaryti žmog Dievo s n , j sudievinti, paruošti gyvenimui amžinam Šven iausios Trejyb s bendravime. Toliau šventa ji savo priemon mis ir j gausumu : savo apreškimu, sakramentais, liturgija, ypatingai šv. Miši auka, aukštu doros mokslu, malone padaran ia Dievo prigimties ir jo gyvenimo dalininkais. Šituo pozvilgiu Bažny ia yra šventa aukš iausiu galimu šventumo laipsniu. ia jau nieko negalima ne tik prid ti, pagerinti, bet nelieka nieko geresnio pageidauti ar nor ti.

Savo gi žmogiškuoju elementu, atskir nari atžvilgiu, Bažny ios šventumas yra labai reliatyvus, parein s ne tik nuo žmogiškos valios su malone laipsniu, bet net ir nuo laiko, b tent, kiek jau yra asmuo paženg s : teb ra tiktai moralio brendimo pa ioje

¹³³ « Ecclesiam non habentem maeulam aut rugam (*Eph.* 5,27) ; non sic accipiendum est quasi jam sit, sed quae praeparatur ut sit, quando apparebit etiam gloriosa. Nunc enim propter ignorantias et infirmitatem membrorum suorum, habet unde quotidie tota dicat : Dimitte nobis debita nostra (*Matth.* 6,12)» (S. Augustinus, *Retractationum libri duo*, lib. 2, cap. 18; *P. L.* 32, col. 637-638; palygink ir to paties Šv. Augustino, *Epistola* 185, nr. 39-40 ; žr. *P. L.* 33, col. 810 ir *Epistola* 187, nr. 28 ; žr. Migne, *P. L.* 33, col. 842 ; taip pat *Mystici Corporis Christi*, žr. *Acta Apostolicae Sedis*, XXXV (1943), 203 psl.).

¹³⁴ « Ne kiekvienas, kurs man sako : Viešpatie, Viešpatie ! eis dangaus karalyst , bet kas daro vali mano T vo, esan io danguje, tas eis dangaus karalyst . Daugelis man sakys an dien : Viešpatie, Viešpatie ! argi ne tavo vardu mes pranašavome, ar ne tavo vardu išvarin jome velnius ir ar ne tavo vardu dar me daug stebukl ? Tuomet aš jiems pareikšiu : Aš niekuomet j s nepažinau ; atstokite nuo man s, j s piktdariai ! » (*Mato* 7,21-23).

pradžioje, jo vidurkelyje, ar jau artinasi pilnutini atbaigim, ar gal jau yra jį pasiekęs permainingai; pagaliau priklausau net nuo prigimtini dovan, kaip sveikatos, gabum, bet do ir t.t. vairumo. Daug yra buveini danguje, užtikrina Kristus¹³⁵.

Bažnyia yra kaip nuolatos plaukianti upės srovė, tekėjusi vandenyn viet užima nauja srovė iš šaltinio, taip kad upė atrodo visiškai nesikeičia. Lygiai ir su Bažnyčios nariais: vieni kelionės pabaigoje eina dang, bet tuojau pat seka kiti, vis nauji ir nauji, tarytum vandens besiliejęs iš šaltinio tekėjusi srovė tekanči dangaus karalystė. Šitas žmogiškasis elementas yra nuolatinio judėjimo, nepastovumo, rėgimo ir apsisprendimo stovyje. Jis yra po nuolatine Kristaus malonės globa, po jos spinduliavimu, po Šventosios Dvasios veikimo taka. Kaip saulės spinduliai veikia dirvą, daigindami žolę, lygiai malonė vaisina, ugdė ir brandina asmenybes Bažnyčioje.

Iš tikro, reikia tik prisiminti būrius šventųjų prieš Dievą sost, kuri, kaip sako šv. Jono Apreiškimas, niekas negalės suskaityti¹³⁶, jų heroiškos Dievo ir artimo meilės persunkto gyvenimo; gausybė kankinių, nepagailėjusių savo gyvybės ir ją atidavusių už idealą, už kitus brolius, už jų dvasinį gerovę. Visa triumfuojanti Bažnyčia, baigusi žemės kovą, per jusi šitą formavimo periodą, baigusi moralinio kilimo ir dvasinio brandimo laiką, gyvena Dievo akivaizdoje, vienybėje su juo, jo amžinoje palaimoje.

Tačiau, kai kalbama apie Bažnyčios šventumą, pirmą eilę neturima mintyje šitie šventieji būriai, nes jie yra Bažnyčios veikimo išdava, jos vaisiai žmogiškajame elemente, bet pirmą eilę neturima mintyje angamtinis Bažnyčios šventumas jos dieviškajame elemente.

Min tieji Bažnyčios kaltinimai dėl *nepasisekimo, nevaisingumo, nepajūgumo* tikrovėje yra nesąmoningi, bet labai stiprūs savęs paties apkaltinimai. Bažnyčios nevaisingumas jos žmogiškajame elemente yra visiškai priklausomas nuo paties žmonių, nuo jų laisvos valios apsisprendimo, jos prieštaravimo malonei, bet jokiu būdu ne nuo paties dieviškojo elemento sumenkėjimo ar nepajūgumo, sakykime *netinkamumo* mūsų laikams. Tariamasis Bažnyčios nepajūgumas yra labai rimtas spėjimas mūsų patiesiems! Ne

¹³⁵ Jono 14,2.

¹³⁶ « Po to aš maniau didelį mini, kurios niekas negalės suskaityti, iš vis tautų, giminių, žmonių kuop ir kalbų: jie stovėjo ties sostu ir Avinilio akivaizdoje, apvilkti baltais rūbais, ir palmės buvo jų rankose » (*Apreiškimas* 7,9).

nuostatai, ne hierarchijos nari šventumas, ne koncilijai su savo nutarimais daro mus šventus, bet m s pa i moralin s pastangos s veikoje su malone. Niekas negali nuo t moralini pastang mus atpalaiduoti ar išlaisvinti. Dievo malon su žmogaus laisvos valios piktumu ar atbulumu neflirtuoja.

Bažny ios paskirtis yra apimti visus žmones, vis laik vis žmonių , ir juos padaryti šventaisiais. Dav galios tapti Dievo vaikais¹³⁷. Taigi Bažny ia jokiu b du n ra tiktai švent j ir tobul j rinkinys, kuriame tik man b t leista pasilaikyti kelet mano numyl t netubulum , tik jau ne kitiems. Kiti visi tur t b ti kaip dangaus angelai, ypatingai kiek tai lie ia j santykius su manimi. Kristus, sik nij s Dievas, at j s išganyti žmoni , j sudievinti, buvo j iškoneveiktas, apkaltintas, pagaliau ant kryžiaus prikaltas, t , kuri buvo at j s išgelb ti ir sudievinti. Nenuostabu tad, kad tada j neatst m s nuo sav s, jiems leido ir

Bažny i eiti, b ti jos nariais, kad atsiverst ir gr žt tiesos ir palaimos keli .

Šv. Augustinas aiškindamas *Aprėiškimo* eilut , kur sakoma, kad danguje, naujoje Jeruzal je¹³⁸, nebebus nei dejavimo, nei šauksmo, nei skausmo¹³⁹, labai taikliai nurodo, kad naujosios Jeruzal s statyba vyko visiškoje ramyb je be jokio triukšmo tod l, kad jos statybai «gyvieji akmenys»¹⁴⁰ buvo šlifuojami, poliruojami ir galutinai paruošiami Bažny ioje, tai yra žem je. ia žem je Bažny ios prieglobstyje yra formuojamos, pašven iamos ir atbaigiamos asmenyb s. Ir kol šis darbas vyks, bus Bažny ioje netobulum .

Pats Išganytojas, prisik l s iš numirusi j , pamoko Emaus mokytinius, kad Kristus tur j s kent ti ir taip eiti savo garb ¹⁴¹. Tas pat yra ir su kiekvienu krikš ioniu, jo Mistinio K no nariu. Visi Bažny ios nari kent jimai yra tik moralinis nusivalymas, tiktai dvasinis brendimas. Nuolatin pasaulyje kova tarp g rio ir blogio, ir nuolatinis siel augimas ir brendimas vyks be paliovos iki pasaulio pabaigos, kol bus pasaulyje nors vienas žmogus. « Suformuot j », išvykusi dangaus palaim viet užima kiti, vis nauji ir nauji « pradžiokai» vis su tais paiais blogiais palinkimais, vis su tomis pa iomis ydomis, su ta pa ia prigimtimi atvira blo-

¹³⁷ *Jono* 1,12.

¹³⁸ *Aprėiškimas* 21,2.

¹³⁹ *Aprėiškimas* 21,4.

¹⁴⁰ *J Petro* 2,5.

¹⁴¹ « Tuomet jis jiems tar : O, neišman liai ir nerangios širdies tik ti visam, k yra kalb j pranašai! Argi nereik jo, kad Kristus kent t ir taip eit savo garb ? * (*Luko* 24,25-26).

giui. Ir su kiekvienu tokiu « pradžioku » Bažny ios darbas prasi-
deda visiškai iš naujo, visiškai nuo pat pradžios. Bažny ios
uždavinys ir jos paskirtis n ra, kaip to kai kas nor t , taip sa-
kant, pagerinti žmoni veisl arba ras , bet auginti, brandinti,
formuoti ir pašv sti žmonijos atskirus individus, neišskiriant n
vieno. Ir tai vyksta palengva, pagal prigimties d snius. Kaip n
geriausia mokykla septyni met vaiko negali per m nes tiek
išlavinti, kad jam gal t suteikti doktorat , lygiai ir Bažny ia
negali žmogaus perkeisti per vien dien ar vien m nes . Jis
turi augti ir dvasiškai br sti. Tiesa, su laiku gali kiek pager ti
žmogiškieji metodai ir žmogiškosios priemon s, bet antgamtin s
priemon s visuomet lieka tos pa ios, ir visuomet visas apsispre-
dimo darbas palieka ir iki pasaulio pabaigos paliks kiekvienam toks
pat. Iki pasaulio pabaigos Bažny ioje bus ir tr kum ir nuod mi .

Tiktai paskutin je savo stadijoje, kai bus atbaigtas visos
žmonijos išganomasis darbas, galutinai bus nugal tas blogis, kai
pasibaigs laikas, ir kai visa bus permaintyta, perkeista, nušviesta,
kai « pats sutv rimas bus išlaisvintas iš sugedimo vergijos Dievo
vaik garb s laisv »¹⁴², kai pasibaigs kovos, ir pergal s bus sunai-
kinta mirtis¹⁴³ kai pasirodys naujas dangus ir nauja žem ¹⁴⁴, ir
kai Dievo vaik garb apsiireišk mummyse ¹⁴⁵, tada bus gyvendintas
visiškas tobulumas, pilnas šventumas, išlieta palaima ir nebebus
nei dejavimo, nei skausmo ¹⁴⁶. Tai visa bus galutinai pra j . Liks
tiktai *regnum veritatis, amoris et pacis* — tiesos, meil s ir ra-
myb s karalyst ¹⁴⁷. Liks tiktai palaimos pilnyb , kuria gyvena
pats Dievas.

¹⁴² « Nes aš laikaus tos nuomon s, kad šio laiko kent jimai negali ly-
gintis su b sim ja garbe, kuri bus mummyse apreikšta. Nes sutv rimas su
išsiilgimu laukia Dievo vaik garb s apreikšimo. Sutv rimas juk buvo
pavergtas tuštybei ne savo valia, bet to, kurs j paverg su viltimi, kad
ir pats sutv rimas bus išlaisvintas iš sugedimo vergijos Dievo vaik garb s
laisv . Mes juk žinome, kad visas sutv rimas vaitoja ir ken ia skausmus
iki šiolei. Ir ne tiktai jis, bet ir mes, kurie turime Dvasios priemones, d -
saujame patys savyje, laukdami Dievo s nyst s, m s k no atpirkimo.
Nes viltimi mes esame išgelb ti. Bet viltis, kuri matoma vykus i, n ra vil-
tis; nes kaipgi kas gali tik tis to, k mato vykus » (*Rom nams* 8,18-24).

¹⁴³ «Mirusieji kelsis nebegend , ir mes b sime perkeisti. Nes šitas
gend s turi apsilvkti negedimu, ir tas marus turi apsilvkti nemarumu. O
kai tas marusis apsilvks nemarumu, tuomet vyks žodžiai, kurie yra para-
šyti : Mirtis praryta pergal s. Mirtie, kur yra tavo pergal ? Mirtie, kur
yra tavo akstinas ? » (*I Korintie iams* 15,52-55).

¹⁴⁴ *Apreiškimas* 21,1.

¹⁴⁵ *Rom nams* 8,18-19; žr. 142 išnaš .

¹⁴⁶ *Apreiškimas* 21,4.

¹⁴⁷ Kristaus Karaliaus švent s miši prefacija.

M s uždavinys yra žvelgti Bažny i tik jimo dvasioje ir j taip vertinti. Gerai reikia skirti abu elementu : dievišk j ir žmogišk j. Lengva gerbti ir vertinti dievišk j element . Bet reikia gerbti ir žmogišk j , nes, kaip mat me, Bažny ia savo žmogiškuoju elementu yra bekylan i , beaugan i asmenybi eil . Galima sakyti, tai savotiški besveikst ligojai, ar geriau, beaug vaikai. Ir šitame žmogiškame elemente m s žvilgis turi išskirtinai pasteb ti ir vertinti tai, kas yra amžina ir jau pradeda sudievy ti, tai yra ano dieviškojo prado sigal jim žmoguje, o ne tai, kas malon s dar n ra apvaldyta — tr kumus. Kas dieviška, tai kiekviename žmoguje dar auga, stipr s ir pasiliks amžinai. Kita gi, tai yra žmogiškieji tr kumai, nepritekiai, klaidos, ydos, nuod m s, visa tai bus sunaikinta, pašalinta atitaisyta, ir vien dien iš to viso nieko neliks. Tad n ra n reikalo tai kreipti d mes , nei tuo piktintis ar apie tai kalb ti. Šitoje dvasioje lengva bus ne tik Krist myl ti, bet ir jo Bažny i , neži rint joje dar pasitaikan i tr kum .

Šitoji Bažny ios meil nereiškia tik kažkokio abstraktaus gerbimo ar respectavimo, kuris grei iau b t tik atstu stov jimas, tik pasilikimas nuošaliai, užlaikymas tam tikros distancijos, gal net užsidarymas fariziejiškame išdidume, tai yra grei iau Bažny ios vengimas, negu jos meil ir pagarba jai. Bažny ios meil reiškiasi ne žodžiais ar jausmais, bet darbais : Bažny ios sakym , nuostat , potvarki pri mimu ir nuoširdžiu pildymu, toliau gerbimu jos atstov , ne tik popiežiaus, vyskup , kunig , bet ir vis jos nari , net ir nuod ming j . Šita meil ir pagarba remiasi pasteb jimu ir už iuopimu tik jimo dvasioje Dievo veikimo pasaulyje, jo prezencijos, jo gyvenimo ir veikimo sielose. Tai galutinai reiškia pajautim Dievo meil s, sklendenan ios ant viso pasaulio. Tai veda prie sijungimo pagal savo aplinkybes ir gali mybes t Dievo plan vykdyt žem je, jo karalyst s k rim sielose. Pagaliau tai ves kartu ir prie gilesnio paties Dievo pažinimo, jo meil s, jo kontempliacijos ir gyvenimo su juo.

Ant anas Liuima, S. J.

Roma, 1962 m. sausio 20 d.

BIBLIOGRAFIJA

- Bardy, G., *Le Saint Esprit en nous et dans l'Église d'après le Nouveau Testament*, Albi, 1934.
- Berresheim, H., *Christus als Haupt der Kirche nach dem hl. Boraventura*, Bonna, 1939.
- Du Manoir De Juaye, H., S.J., *L'Église, Corps du Christ, chez Saint Cyrille d'Alexandrie*, žr. *Gregorianum*, XX (1939), 83-100, 161-188, 481-506.
- El orduy, El euterio, *El Cuerpo místico de Cristo en Sudrez*, žr. *Revista Espanola de Teologia*, III (1943), 347-397 ir 443-474.
- Fazokas, A., *De identitate Corporis Christi mystici cum Ecclesia visibili in doctrina dionysiana S. Thomae de regeneratione spirituali*, žr. *Angelicum*, XXXI (1954), 113-138.
- Gaechter P., S.J., *Unsere Einheit mit Christus nach dem hl. Irenaus*, žr. *Zeitschrift für Katholische Theologie*, LVIII (1934), 503-532.
- Gigon, E., *De membrīs Corporis mystici*, Roma, 1940.
- Göpfert, F.A., *Die Katholizität der Kirche*, Würzburgas, 1876.
- Hoffmann, A., *Christus et Ecclesia est una persona mystica*, žr. *Angelicum*, XIX (1942), 213-219.
- Journet, Charles, *L'Univers de création ou l'univers antérieur à l'Église*, žr. *Revue Thomiste*, 53 (1953), 439-487; 54 (1954), 5-54.
- Kaeppli, Th., O.P., *Zur Lehre des hl. Thomas von Aquin vom Corpus Christi Mysticum*, Friburgas (Šveicarijos), 1931.
- Kagerer, Paul, *Die Heiligkeit der christlichen Kirche*, Regensburgas, 1859.
- Kaufmann, J.M., *Die Einheit, Katholizität und Apostolizität der Kirche*, Sulzbachas, 1858.
- Landgraf, A.M., *Die Lehre vom Geheimnisvollen Leib Christi in den frühen Paulinenkommentaren und in der Frühscholastik*, žr. *Divus Thomas* (Fribourg), XXIV (1946), 393-428; XXV (1947), 365-394; XXVI (1948), 395-434.
- Mersch, Emil, S.J., *Le Christ, l'homme et l'univers. Prolegomènes à la théologie du Corps Mystique*, Bruges, 1962.
- Midali, Mario, S.D.B., *Corpus Christi Mysticum apud Dominicum Banez, ejusque fontes*, Roma, 1962.
- Niederhuber, J., *Die Lehre des hl. Ambrosius vom Reiche Gottes auf Erden*, Mainzas, 1904.
- Nothomb, M., *L'Église et le Corps Mystique du Christ*, žr. *Irènikon*, XXV (1952), 226-248.
- Rinna, J., *Die Kirche als Corpus Christi Mysticum beim hl. Ambrosius*, Roma, 1940.
- Sauras, E., *El Cuerpo Místico de Cristo*, Madridas, 1956.
- Schwarzbauer, E., *Die Kirche als Corpus Christi Mysticum beim hl. Hieronymus*, Roma, 1939.
- Sickinger, Konrad, *Die katholische Kirche als das sichtbare Reich Gottes auf Erden*, Mainzas, 1877.
- Spanneda, G., *Il mistero della Chiesa nel pensiero di Sant'Agostino*, Sassari, 1944.
- Tromp, S., S.J., *De nativitate Ecclesiae ex Corde Jesu in cruce*, žr. *Gregorianum*, XIII (1932), 489-527.
- Tromp, S., S.J., *De Spiritu Sancto, anima Corporis Mystici*, I t.: *T sti-*

- monia selecta e Patribus graecis*, Textus et Documenta, 1 nr., Roma, 1932.
- Tbomp, S., S.J., *De Spirita Sancto, anima Corporis Mystici*, II t.: *Testimonia selecta e Patribus latinis*, Textus et Documenta, 7 nr., Roma, 1932.
- Tbomp, Sebastianus, S.J., *Corpus Christi quod est Ecclesia*, I t.: *Introductio generalis*, Roma, 2^a 1946.
- Tyszkiewicz, St., *Où en est chez nous la doctrine de la divino-humanité de l'Église* î Roma, 1941.
- Vadopivec, J., *Ecclesia catholica romana Corpus Christi Mysticum*, r. *Euntes Docete*, IV (1951), 76-95.
- Villain, M., *Une vive conscience de l'unité du Corp Mystique : Saint Ignace et Saint Irénée*, zr. *Revue Apologétique*, LXVI (1938), 257-271.
- Walz, Dr. J.B., *Die Sichtbarkeit der Kirche, ein Beitrag zur Grundfrage des Katholizismus*, Würzburgas, 1924.

L'ÉGLISE EN TANT QUE L'EXPRESSION VISIBLE DU CORPS MYSTIQUE DU CHRIST

par

Antanas Liuima, S.J., professeur

Résumé

Dans la première partie de l'article sont examinés les textes d'exégèse scripturaire concernant la préparation et la fondation de l'Église.

La seconde partie est dédiée à l'étude des relations qui existent entre le Corps mystique du Christ et son Église, avant tout de la fonction de cette dernière dans la formation du Corps mystique du Christ jusqu'à son achèvement dans la consommation des siècles.

Enfin la troisième partie traite avec insistance, parmi les notes de l'Église, celle de sa sainteté, dans son aspect divino-humain.